

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ДОШКІЛЬНОЮ ОСВІТОЮ

Електронне видання

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ІВАНА ОГІЄНКА

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ДОШКІЛЬНОЮ ОСВІТОЮ

Навчально-методичний посібник для підготовки фахівців
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Дошкільна освіта
спеціальності 012 Дошкільна освіта
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Електронне видання

**Кам'янець-Подільський
2024**

УДК 373.2:005(075.8)
ББК 74.1+65.050.2я73
О64

Рецензенти:

Наталія Бахмат, доктор педагогічних наук, професор;

Олена Максимова, кандидат педагогічних наук, доцент;

Ірина Марущак, директор Кам'янець-Подільського ЗДО №1 «Барвінок».

*Рекомендовано до друку радою
із науково-методичної роботи і забезпечення якості вищої освіти
педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка
(протокол №8 від 26 серпня 2024 р.)*

О64 Організація управління дошкільною освітою : навч.-метод. посіб. для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Дошкільна освіта спеціальності 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка / Упоряд. І. Газіна. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : ФОП Панькова А. С., 2024. 93 с.

ISBN 978-617-7773-68-8 (PDF, доступне для завантаження через інтернет)

Електронна версія видання доступна за покликанням:

URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8177>

Навчально-методичний посібник призначений для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Дошкільна освіта спеціальності 012 Дошкільна освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Він містить навчальну програму з курсу «Організація управління дошкільною освітою», плани практичних занять та методичні рекомендації для підготовки до них, глосарій термінів.

УДК 373.2:005(075.8)
ББК 74.1+65.050.2я73

ISBN 978-617-7773-68-8
(PDF, доступне для завантаження через інтернет)

© Газіна І. О. 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Зміст навчальної дисципліни: «Організація управління дошкільної освіти».....	7
Програма навчальної дисципліни.....	12
Форми поточного та підсумкового контролю та критерії оцінювання результатів навчання.....	16
Рекомендована література.....	27
Рекомендовані інтернет-джерела.....	29
Лекційні заняття.....	32
Практичні заняття.....	50
Глосарій	82
Список використаної літератури.....	92

ВСТУП

Метою вивчення навчальної дисципліни «Організація управління дошкільною освітою» є забезпечення теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти до управлінської діяльності в системі дошкільної освіти. Зокрема, озброєння студентів глибокими і систематичними знаннями в галузі наукового управління та керівництва в системі дошкільної освіти; формування у них вмінь та навичок управлінської діяльності; розвиток здатності до творчого використання знань і вмінь.

Освітній компонент «Організація управління дошкільною освітою» займає вагомe місце в освітньо-професійній програмі «Дошкільна освіта», є важливою складовою формування фахівця, здатного розв'язувати складні завдання в галузі дошкільна освіта.

Обсяг дисципліни:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	1	1
Семестр вивчення	2	1
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальний обсяг годин	120	120
Кількість годин навчальних занять	40	24
Лекційні заняття	20	12
Практичні заняття	20	12
Семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	80	96
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

«Організація управління дошкільною освітою» є обов'язковим освітнім компонентом професійної підготовки.

Передумови для вивчення дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями та практичними навиками з таких предметів як: «Актуальні питання сучасної дошкільної педагогіки», «Методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти», «Організація просвітницької та науково-експериментальної діяльності в закладі дошкільної освіти», «Освітні технології навчання дітей дошкільного віку».

Вивчення освітнього компоненту «Організація управління дошкільною освітою» передбачає набуття таких **програмних компетентностей:**

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього та дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних технологій і фахових методик дошкільної та спеціальної освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 05. Здатність працювати в команді.

ЗК 06. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 01. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК 04. Готовність до організації фінансово-господарської діяльності закладів дошкільної освіти.

СК 07. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

СК 08. Здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики.

СК 09. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

Очікуваними результатами навчання є формування у здобувачів освіти таких умінь та навиків (**очікуваних результатів навчання (ПРН):**

ПРН 01. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи, функціонування дошкільної освіти в Україні.

ПРН 02. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

ПРН 07. Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.

ПРН 11. Організувати харчування, медичне обслуговування, оздоровлення дітей.

ПРН 12. Уміти планувати та координувати фінансово-господарську діяльність закладів дошкільної освіти.

У якості засобів діагностики результатів навчання використовується: опитування, презентації, проекти, розв'язання проблемних ситуацій професійного характеру, доповіді, групові дискусії, питання та тестові завдання поточного контролю, модульної контрольної роботи, методи самоконтролю та самооцінки, екзамен, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: «ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»

Т 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Управління як процес. Сутність понять «управління», «керівництво», «менеджмент». Управлінські функції керівника та їх сутність. Аналітична функція управління. Планування. Організаційна функція управління та її структура. Координація. Стимулювання. Контроль. Регулювання. Принципи управління. Методи управління.

Лідерство і керівництво. Стилi керівництва. Умови ефективного управління. Культура управлінської діяльності. Основи командотворення. Управлінський цикл.

Т. 2. ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: ПРИНЦИПИ ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Дошкільна освіта, її місце в системі освіти України. Засади та принципи організації дошкільної освіти в Україні. Базові етапи дошкільної освіти. Форми здобуття дошкільної освіти (очна, мережева, дистанційна, педагогічний патронаж).

Державна політика в сфері дошкільної освіти. Законодавство України про дошкільну освіту. Кабінет Міністрів України, його роль та повноваження в галузі дошкільної освіти. Міністерство освіти і науки України – центральний орган державної виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти. Відділ дошкільної освіти МОН України. Обласні державні адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування. Громадське самоврядування, а також державно-громадське управління у сфері дошкільної освіти. Всеукраїнська громадська організація «Асоціація працівників дошкільної освіти».

Сучасний європейський досвід організації дошкільної освіти.

Т 3. ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА ТА ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ

Заклад дошкільної освіти. Типи закладів дошкільної освіти (типи організації освітньої діяльності). ЗДО й групи з різними принципами комплектування вікових груп. Дошкільні заклади і групи з різними режимами перебування дітей.

Комплектування груп закладу дошкільної освіти. Особливості організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу. Освітнє середовище та його організація.

Структура управління закладом дошкільної освіти. Засновник ЗДО, права та обов'язки засновника закладу дошкільної освіти. Керівник закладу дошкільної освіти, його повноваження (права та обов'язки) та відповідальність. Педагогічна рада. Органи громадського самоврядування ЗДО (органи самоврядування працівників закладу освіти; органи батьківського самоврядування; інші органи громадського самоврядування учасників освітнього процесу). Наглядова піклувальна рада закладу освіти та її функції.

Т 4. ЗАВДУВАЧ (ДИРЕКТОР) ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ. ОРГАНІЗАЦІЙНА ТА АДМІНІСТРАТИВНА РОБОТА КЕРІВНИКА ЗДО

Завідувач (директор) закладу дошкільної освіти: керівник і педагог. Управлінські функції керівника закладу дошкільної освіти.

Планування та організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. Моніторинг, проектування, прогнозування та контроль діяльності закладу дошкільної освіти.

Т 5. ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗДО

Фінансово-господарська діяльність. Організація фінансово-господарської діяльності закладів дошкільної освіти. Матеріально-технічна база ЗДО. Нормативи та вимоги щодо формування матеріально-технічної бази ЗДО. Створення інклюзивного освітнього середовища в ЗДО.

ECERS-3 – міжнародна методика з оцінювання якості дошкільного освітнього середовища, простору та вмеблювання ЗДО.

Бюджетне фінансування ЗДО. Фінансова автономія дошкільного закладу. Джерела фінансування діяльності дошкільних закладів та механізм їх використання.

Позабюджетне фінансування ЗДО. Основні документи, що регулюють позабюджетне фінансування. Власні надходження ЗДО та їх використання. Додаткові освітні послуги ЗДО. Благодійна допомога. Фандрайзинг (fundraising) у ЗДО.

Т.6. ХАРЧУВАННЯ ДІТЕЙ В ЗДО

Організація харчування дітей і дорослих членів колективу у ЗДО
Державні нормативні документи, що визначають порядок організації харчування дітей у закладах дошкільної освіти. Санітарно-гігієнічні вимоги щодо організації харчування у ЗДО. Норми харчування дітей раннього і дошкільного віку, натуральний набір продуктів. Режим харчування.

Створення безпечних умов функціонування ЗДО. Нормативні документи, що визначають створення безпечних умов для виховання і навчання дітей у ЗДО. Інструкція з організації життя і здоров'я дітей у ЗДО. Дотримання санітарно-гігієнічних вимог. Організація роботи ЗДО під час карантину. Запобігання булінгу, мобінгу у ЗДО. Організація пожежної та техногенної безпеки у ЗДО.

Т. 7. МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ДІТЕЙ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Медичний супровід дітей у ЗДО Державні документи про медичне обслуговування дітей у ЗДО. Санітарно-гігієнічний режим у дошкільних закладах. Лікувально-профілактичні, оздоровчі, медико-санітарні й санітарно-просвітницькі заходи. Обов'язки медичних працівників ЗДО. Медичний кабінет у ЗДО. Медико-педагогічний контроль за організацією освітнього процесу у ЗДО. Проведення літніх оздоровчих заходів. Додаткові медичні послуги у ЗДО. Створення безпечних умов та оздоровлення для виховання та навчання дітей в ЗДО.

Т. 8. ДОКУМЕНТАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОБОТОЮ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Документування управлінської діяльності. Класифікація ділових документів. Управлінські ділові документи. Спеціалізовані ділові документи. Обов'язковий склад документів закладу дошкільної освіти. Установчі та організаційні документи ЗДО. Ліцензія. Ліцензування освітньої діяльності. Правовий статус ЗДО. Порядок складання та оформлення статуту. Порядок оновлення статуту. Розпорядчі документи та їх види (Накази. Розпорядження. Протоколи. Витяги із протоколу. Постанова. Ухвала. Вказівка). Програма розвитку закладу дошкільної освіти. Стратегія розвитку закладу дошкільної освіти. Аналіз, як важливий аспект, що забезпечує актуальність та достовірність інформації про стан справ у закладі. SWOT аналіз, GAP-аналіз, PESTEL-аналіз, постановка цілей та завдань за принципом SMART, ін. Освітня програма ЗДО. План роботи закладу дошкільної освіти. Структура плану роботи закладу дошкільної освіти. Форма

плану роботи закладу дошкільної освіти. Державний стандарт. Цифрові технології у роботі з документами та у ділових комунікаціях.

Т. 9. КАДРОВІ ДОКУМЕНТИ ЗДО

Штатний розпис закладу дошкільної освіти. Тарифікаційний список. Встановлення педагогічного навантаження. Посадові та робочі інструкції. Правила внутрішнього розпорядку закладу дошкільної освіти. Кадрові документи (документи з особового складу) ЗДО (заява та приклади її оформлення. Автобіографія. Контракт та його складові. Характеристика. Трудова книжка. Особова справа працівника. Особова картка). Документування підвищення кваліфікації, атестація педагогічних працівників. Види атестації. Атестаційна комісія та її повноваження. Атестаційний період. Документи, що супроводжують атестацію педагогів. Сертифікація педагогічного працівника. Шляхи здійснення сертифікації педагогічного працівника. Відмінність сертифікації та атестації.

Т 10. ДЕРЖАВНИЙ ТА ГРОМАДСЬКИЙ НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ) У СФЕРІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Державний нагляд (контроль) у сфері дошкільної освіти. Основні напрями нагляду у сфері дошкільної освіти. Здійснення нагляду (контролю) (органи ліцензування, органи реалізації фіскальної політики, органи нагляду (контролю) за забезпеченням безпеки життєдіяльності (дотримання законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, цивільного захисту та санітарного законодавства), інспекція з питань трудового законодавства, інші органи державного нагляду (контролю) з усіх складових діяльності суб'єкта освітньої діяльності). Освітній омбудсмен. Завдання та права омбудсмена. Порядок звернення до освітнього омбудсмена

Система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти). Система зовнішнього забезпечення якості освіти. Система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти. Внутрішня система забезпечення якості освіти в ЗДО. Роль директора закладу дошкільної освіти у забезпеченні функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Відповідальність органів місцевого самоврядування за забезпечення якості освіти на відповідній території. Державна служба якості освіти та її роль у наданні рекомендацій та здійснення інституційного аудиту. Фахова діяльність педагогічних пра-

цівників. Управлінські процеси. Розвиток і рівень досягнень здобувачів дошкільної освіти. Система зовнішнього забезпечення якості дошкільної освіти. Атестація закладів дошкільної освіти. Моніторинг якості освіти. ECERS – міжнародна методика оцінювання якості дошкільної освіти у ЗДО.

Громадський нагляд (контроль) у сфері дошкільної освіти. Громадська акредитація закладу дошкільної освіти. Звітування керівника ЗДО перед педагогічним колективом та громадськістю.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Очна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні за- няття	самостійна робота	індивідуальна робота
Т. 1. Теоретико-прикладні основи управлінської діяльності.	7	2	-			5	
Т. 2. Дошкільна освіта: принципи її організації в Україні.	9	2	2			5	
Т. 3. Заклад дошкільної освіти як педагогічна система та об'єкт управління	9	2	2			5	
Т. 4. Установчі та організаційні документи у ЗДО.	7	-	2			5	
Т. 5. Завідувач (директор) закладу дошкільної освіти. Організаційна та адміністративна робота керівника ЗДО.	7	2	-			5	
Т. 6. Особливості організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу в ЗДО.	7	-	2			5	
Т. 7. Матеріально-технічна база ЗДО.	7	-	2			5	
Т. 8. Фінансово-господарська діяльність ЗДО.	7	2	-			5	

Т. 9. Фінансування ЗДО. Фінансова автономія ЗДО.	7	-	2			5	
Т. 10. Харчування дітей в ЗДО.	9	2	2			5	
Т. 11. Медичне обслуговування дітей у закладі дошкільної освіти.	7	2	-			5	
Т. 12. Документаційне забезпечення управління роботою закладу дошкільної освіти.	7	2	-			5	
Т. 13. Кадрові документи ЗДО.	9	2	2			5	
Т. 14. Організація документообігу та виконання документів у ЗДО.	7	-	2			5	
Т.15. Забезпечення внутрішньої якості дошкільної освіти у ЗДО.	7	-	2			5	
Т. 16. Державний та громадський нагляд (контроль) у сфері дошкільної освіти. Забезпечення якості дошкільної освіти.	7	2	-			5	
Разом годин	120	20	20			80	

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Т. 1. Теоретико-прикладні основи управлінської діяльності.	7	2	-			5	
Т. 2. Дошкільна освіта: принципи її організації в Україні.	7	-	2			5	
Т. 3. Заклад дошкільної освіти як педагогічна система та об'єкт управління	7	2	-			5	
Т. 4. Установчі та організаційні документи у ЗДО.	7	-	-			7	
Т. 5. Завідувач (директор) закладу дошкільної освіти. Організаційна та адміністративна робота керівника ЗДО.	7	2	-			5	
Т. 6. Особливості організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу в ЗДО.	7	-	2			5	
Т. 7. Матеріально-технічна база ЗДО.	7	-	2			5	
Т. 8. Фінансово-господарська діяльність ЗДО.	9	2	-			7	

Т. 9. Фінансування ЗДО. Фінансова автономія ЗДО.	7	-	2			5	
Т. 10. Харчування дітей в ЗДО.	7	2	-			5	
Т. 11. Медичне обслуговування дітей у закладі дошкільної освіти.	7	-	-			7	
Т. 12. Документаційне забезпечення управління роботою закладу дошкільної освіти.	9	2	-			7	
Т. 13. Кадрові документи ЗДО.	9	-	2			7	
Т. 14. Організація документообігу та виконання документів у ЗДО.	9	-	2			7	
Т.15. Забезпечення внутрішньої якості дошкільної освіти у ЗДО.	7	-	-			7	
Т. 16. Державний та громадський нагляд (контроль) у сфері дошкільної освіти. Забезпечення якості дошкільної освіти.	7	-	-			7	
Разом годин	120	12	12			96	

ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, виконанні практичних завдань, а також у формі тестування та ін.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (нова редакція) (<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>), «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (зі змінами та доповненнями) (https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view)

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/1c--sYRfDI_iAT7L766LprKB-x9GGKaEy/view).

Вивчення курсу передбачає академічну доброчесність здобувача вищої освіти, відповідальне ставлення до навчання та майбутньої професії. Дотримання академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (https://drive.google.com/file/d/1W_tRKAqt4kKFyD1zNzR76uxVZY3mUjBV/view) та Положенням про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) (https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSIMUozdmc2Ti0xY3MzMS1hbjlXLVVQSDZmNjU4/view?resourcekey=0-WAE6ceQZqhHelYoJoPZ3Kg).

Право та визнання результатів освітньої академічної мобільності регламентується Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (<https://drive.google.com/file/d/1loCd22OHJF-z9v5NxyRQgoMNVrDha8KI/view>).

Визнання результатів навчання окремих тем курсу шляхом неформальної/інформальної освіти здобувачами вищої освіти регламентується Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція) (<https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>), якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

Освоєння курсу передбачає обов'язкове відвідування лекційних та практичних занять; активність під час занять; здача завдань у встановлені терміни; бути терпимим, відкритим і доброзичливим; конструктивно підтримувати зворотний зв'язок на всіх заняттях; бути пунктуальним і обов'язковим. Під час відвідування всіх видів занять і консультацій очікується дотримання Правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1kXGZVxEIcG0Cmy33EvqF2c2E7hGHUrT8/view>), Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) (<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>) та етичних норм поведінки.

Неприпустимим є пропуски з неповажних причин; користування телефонами під час занять; списування. Якщо в силу будь-яких поважних причин ви були відсутні під час проведення контрольного заходу, вам надається можливість пройти його в додатково призначений викладачем час.

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен	Сума
Змістовий модуль (60 балів)		40 балів	100 балів
Поточний контроль	МКР		
30 балів	30 балів		

Поточний контроль

Поточне оцінювання здійснюється на підставі якісного аналізу теоретичних знань здобувача вищої освіти, виконання студентом практичних завдань та самостійної роботи. Враховується рівень сформованості програмних компетентностей навчання, що містяться в ОПП.

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях – 12 балів.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувачу освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів. Здобувач освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Якщо здобувач освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульну контрольну роботу (МКР), або отримав менше ніж 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види роботи, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного і/або модульного контролю та не допускається до складання екзамену.

Критерії оцінювання результатів навчання на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом з курсу на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні»; потреба у безперервній самоосвіті не виявляється. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.

	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в підручнику відповідь; самооцінка готовності до професійної діяльності завищена; потреба у самоосвіті не виявляється. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; демонструє окремі, не систематизовані знання; практичні вміння професійної діяльності не сформовані; творчість і самостійність при виконанні професійних завдань відсутні; самооцінка готовності до професійної діяльності завищена; потреба у безперервній самоосвіті не виявляється. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями з курсу, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; творчість при виконанні професійних завдань не виявляється, самостійність недостатня; самооцінка готовності до професійної діяльності завищена; потреба у безперервній самоосвіті відсутня. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; сформовані лише окремі вміння перенесення теорії в практику; професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості майбутнього педагога знаходяться у стадії формування; творчість при виконанні професійних завдань не виявляється, самостійність недостатня; самооцінка готовності до професійної діяльності завищена; потреба у безперервній самоосвіті відсутня. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.

	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє користуватися додатковими джерелами; професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості майбутнього педагога знаходяться у стадії формування; сформовані окремі вміння застосовування теорії на практиці; творчість при виконанні професійних завдань не виявляється, самостійність недостатня; самооцінка готовності до професійної діяльності ближче до адекватної; потреба у безперервній самоосвіті відсутня. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал з курсу, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами. У здобувача в основному сформовані професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості, проте окремі з них проявляються ситуативно; при виконанні професійних завдань творчість не виявляється; самооцінка професійної готовності в основному адекватна; готовність до неперервної самоосвіти недостатньо виразна. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. У здобувача в основному сформовані професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості; вміння застосовувати на практиці теорію навчання та виховання сформовані недостатньо; творчість виявляється при виконанні лише окремих професійних завдань; самооцінка професійної готовності в основному адекватна; готовність до неперервної самоосвіти недостатньо виразна. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки; може самостійно опрацьовувати матеріал. У здобувача в основному сформовані професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості; вміння застосовувати на практиці теорію навчання та виховання в основному сформовані; при виконанні професійних завдань виявляються лише елементи творчості і самостійності; самооцінка професійної готовності в основному адекватна; готовність до неперервної самоосвіти недостатньо виражена. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями з курсу та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни. У здобувача сформовані професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості; студент переконаний у вагомості творчої спрямованості навчання дітей дошкільного віку; сформовані вміння застосовувати теорію на практиці; готовність до самоосвіти. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. У здобувача сформовані професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості; студент переконаний у необхідності творчої спрямованості навчання дітей дошкільного віку; сформовані вміння застосовувати теорію на

		практиці; адекватна професійна самооцінка; готовність до неперервної самоосвіти. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. У здобувача сформовані професійно-ціннісні орієнтації та якості особистості; сформовані вміння застосовувати теорію на практиці; творчість і самостійність у виконанні професійних завдань; адекватна професійна самооцінка; готовність до неперервної самоосвіти. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Самостійна робота

Організація та оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до «Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» <https://drive.google.com/file/d/1Dzh4W6JnffoEkRh30ks795Q2yKBHFqjb/view>.

Самостійна робота передбачає опрацювання матеріалу лекційних занять, попередню підготовку до практичних занять; виконання завдань і вправ у позааудиторний час; самостійне вивчення окремих теоретичних питань курсу; підготовку до написання модульної контрольної роботи; відвідування консультацій (згідно з графіком консультацій кафедри); підготовка до складання екзамену.

Контроль за самостійною роботою здійснює викладач на практичних заняттях та консультаціях. Оцінка за самостійну роботу є складовою загальної оцінки, що виставляється здобувачеві за поточний контроль.

Модульна контрольна робота

Вивчення змістового модуля завершує написання модульної контрольної роботи.

Мета її написання – виявити знання і вміння з дисципліни, рівень професійного мислення майбутніх спеціалістів, сформованість у них професійно-ціннісних орієнтацій, індивідуальний педагогічний стиль, творчість і самостійність у виконанні.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій (тестовій тощо) формі, з можливим використанням MOODLE.

Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів. Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Рівні навчальних досягнень	Характеристика знань і умінь здобувача
Високий рівень	Здобувач вищої освіти у відповідях на варіант МКР демонструє глибокі знання з освітнього компоненту, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, наводити необхідні приклади, логічно та послідовно формулює текст відповідей на поставлені завдання. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень	Результати відповідей здобувача вищої освіти на варіант МКР відповідають тим самим вимогам, що й для високого рівня, але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх. Здобувач уміє наводити власні приклади на підтвердження своїх думок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

середній рівень	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання МКР, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження і наводити приклади; викладає матеріал непослідовно. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну, або часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтовувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо. Під час підготовки відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

Екзамен

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях; не виконав або виконав МКР менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Здобувачі вищої освіти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до екзамену.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком навчального процесу.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у формі екзамену, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи:

Рівні навчальних досягнень	Характеристика знань і умінь здобувача
високий рівень 36-40 балів	Здобувач виявляє глибокі фундаментальні знання теорії, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 30-35 балів	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але він допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу. Здобувач уміє наводити власні приклади на підтвердження своїх думок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
середній рівень 24-29 балів	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; викладає матеріал непослідовно. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень 0-23 балів	Якщо здобувач виявляє незнання окремих частини вивченого матеріалу, вибірково не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Здобувач неспроможний виконати стандартні завдання навіть після спрямувальних питань викладача. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчальної дисципліни (певного кредитного модуля) упродовж його вивчення.

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом, який складає 60% від максимально можливої кількості балів визначеної відповідними нормативними документами К-ПНУ.

Оцінювання навчальних досягнень з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС	Рекомендовані системою ЄКТС статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою
90-100	A (відмінно) / Excellent	10	відмінно
82-89	B (добре) /	25	добре
75-81	C (добре) / Good	30	
67-74	D (задовільно) / Satisfactory	25	задовільно
60-66	E (достатньо) / Enough	10	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання) / Fail		незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля) / Fail		

Здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю у формі екзамену отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки.

Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів з кожного освітнього компонента. Відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності.

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету та з дозволу ректора університету.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

Основна:

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Ключкович Т., Козубовська І. Зарубіжний досвід дошкільного виховання (методичні рекомендації). Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2022. 33 с.
3. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти: навч-метод. посіб. : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
4. Мартинець Л. А. Управлінська діяльність керівника навчального закладу: навчальний посібник. Вінниця, 2018. 196 с.
5. Навчально-методичний посібник з курсу «Організація і керівництво дошкільною освітою в Україні» частина 1 для студентів напряму 012 «Дошкільна освіта» / укл. Степанова Т.М., Вдовиченко Р.П., Курчатова А.В. Миколаїв: МНУ ім. В.О. Сухомлинського, 2019. 228 с.
6. Романюк І. А. План роботи закладу дошкільної освіти: принципи, структура, зміст. Крок за кроком до реального плану ефективних дій : метод. посіб. Тернопіль : Мандрівець, 2019. 136 с.
7. Степанова Т., Курчатова А. Організація і керівництво дошкільною освітою в Україні: навч.-метод. пос. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2018. 236 с.

Додаткова.

1. Безросова О. Освітня подія як засіб інтеграції освітнього простору. Палітра педагога. 2018. №4. С. 6–10.
2. Безсонова О. Емоційні ситуації в роботі педагога: управління і методична служба. Палітра педагога. 2019. №5. С. 12–13.
3. Безсонова О. Професійно-педагогічний континуум для фахового розвитку педагогів-початківців: методична робота. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. №9. С. 4–16.
4. Безсонова О. Тайм-менеджмент для молодого педагога: методична робота. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. №9. С. 35–36.
5. Безсонова О. Що спочатку – навчання чи діяльність? або Діємо практично: методична робота. Як формувати навички сталого способу життя у дошкільників. Семінар-практикум для вихователів. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. №1. С. 49–53.

6. Безсонова О., Дудинець Л. Форми групової взаємодії дошкільників: методична робота. Майстер-клас «Формування готовності дошкільників до командної взаємодії». *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. №2. С.21–29.
7. Білоус С. Тематичний тиждень у дитячому садку: методична робота. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. №1. С. 4–9.
8. Гуменюк В. Моделювання кадрової політики: 8 порад. *Практика управління закладом освіти*. 2019. № 7
9. Дмитрах Г., Пушкар-Гуцал О. Дитсадок і школа – партнери: наступність. *Дошкільне виховання*. 2019. №9. С. 22.
10. Жовтко Г. Не задокументували – не відбудеться: як написати простий, але розумний фандрейзинговий план. *Практика управління дошкільним закладом*. 2020. № 12. С. 47–49.
11. Жовтко Г. Як за допомогою сторітелінгу «заробляти» гроші для закладу. *Практика управління дошкільним закладом*. 2020. № 11. С. 45–49
12. Косенчук О., Новик І. Досліджуємо якість освітнього процесу. Використання міжнародної методики ECERS-3 у закладах дошкільної освіти. *Дошкільне виховання*. 2020. № 10. С. 10–13.
13. Косенчук О., Новик І., Венгловська О. Рекомендації щодо забезпечення якості дошкільної освіти в умовах карантину. Київ, 2021.
14. Макаренко С.І. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning»: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
15. Романюк І. Нащо винаходити велосипед, або Внутрішня система забезпечення якості освіти - у плані роботи закладу. *Практика управління дошкільним закладом*. 2020. № 8. С. 19–23.
16. Романюк І. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти: складаємо локальний документ. *Практика управління дошкільним закладом*. 2020. № 12. С. 20–25.
17. Шаповалова Н., Левченко В., Остапюк Г. Моніторинг досягнень дітей дошкільного віку згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти: метод. посіб. Тернопіль : Мандрівець, 2021. 228 с.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ-ДЖЕРЕЛА

https://mon.gov.ua/ua	Міністерство освіти і науки України
https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej	Міністерство освіти і науки України
https://mon.gov.ua/ua/tag/doshkilna-osvita	Міністерство освіти і науки України
moodle.kpnu.edu.ua	Модульне середовище навчання Кам'янець-Подільського національного університету
https://nus.org.ua/questions/novyj-standart-doshkilnoyi-osvity-vidpovidi-na-golovni-zapytannya/	Новий стандарт дошкільної освіти. Відповіді на головні запитання
https://nus.org.ua/articles/novyj-bazovyj-komponent-doshkilnoyi-osvity-shho-vin-proponuye-i-yak-pov-yazanyj-iz-nush/	Новий Базовий компонент дошкільної освіти – що він пропонує і як пов'язаний із НУШ
https://drive.google.com/file/d/0B4U-zBIWmnyncnBTOUVfTnNWZVp1bm9RS2RBenhfUmFvQXFJ/view?resourcekey=0-hUiPD1Srsbx58iwdDlhpag	Теоретико–методичні засади організації передшкільної освіти
https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/	Законодавство. Дошкільна освіта.
https://drive.google.com/file/d/1FLNI1PSXOrCpV1gWYBDES0liOxRNMDz9/view	Психолог у закладі дошкільної освіти
file:///C:/Users/User/Downloads/64e4623bad9ac145595619.pdf	Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу у 2023/2024 н. р. у закладах дошкільної освіти
https://navchannaikt.blogspot.com/p/blog-page_22.html	Блог для методистів, керівників ЗДО

https://www.facebook.com/groups/2720811378153075/	Вихователь-методист ЗДО
https://www.youtube.com/watch?v=6ZlAUSzZbkA	Всеукраїнський фестиваль «Сучасне дошкілля під крилами захисту»
https://www.youtube.com/@wgoapdo	Асоціація працівників дошкільної освіти
https://klasnaocinka.com.ua/	Класна оцінка. Освітній портал
https://school.oplatforma.com.ua/	Вища школа освітнього менеджменту
https://www.youtube.com/watch?v=7101MqF69zM	Онлайн-семінар: Дошкільна освіта як складова частина системи безперервної освіти в Україні
https://numo.mon.gov.ua/	Платформа розвитку дошкільнят
https://vseosvita.ua/course	Курси підвищення кваліфікації
https://www.youtube.com/watch?v=Tq_TI2Jn5Q8	Відео зустріч :«Деякі питання атестація педагогічних працівників».
https://www.youtube.com/watch?v=HgLyPbed-НІ	Вебінар: «Геокешинг: інноваційні методи дошкільної освіти»
https://vseosvita.ua/webinar	Вебінари
https://vseosvita.ua/conference/21/cabinet	Онлайн-конференція: «Якісна дошкільна освіта – успішний старт на шляху до безперервної освіти»
https://ed-era.com/	Курси. Дослідження і статті.
https://prometheus.org.ua/	Платформа онлайн-курсів
https://www.coursera.support/s/article/000001666-Coursera-for-Ukraine-Initiative?language=en_US	Онлайн-курси на платформі Courséra
https://vseosvita.ua/conference/3	Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція: «Організація освітнього процесу у закладі дошкільної освіти»
https://anelok.in.ua/category/metodychni-posibnyky-dlia-vykhovateliv-dnz/	Методичні посібники для вихователів ЗДО
https://ezavdnz.expertus.com.ua/book?bid=25880	Практика управління закладом дошкільної освіти

https://sqe.gov.ua/poradnik-dlya-direktora-zakladu-doshki/	Порадник для директора закладу дошкільної освіти щодо розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти
https://anelok.in.ua/category/plany-konspekty-zaniat/	Плани конспекти занять
https://anelok.in.ua/plan-pidhotovky-do-atestatsii-vykhovatelya/	План індивідуальної підготовки до атестації вихователя.
https://ezavdnz.expertus.com.ua/10001201	Документи та їх правильне оформлення

ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

Лекційне заняття 1.

ТЕМА: ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (2 год.).

План:

1. Сутність понять «управління», «керівництво», «менеджмент».
2. Управління як процес.
3. Управлінські функції керівника.
4. Принципи управління.
5. Методи управління.
6. Лідерство і керівництво. Стилi керівництва. Умови ефективного управління. Культура управлінської діяльності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Базелюк В.Г., Кубіцький С.О., Михайліченко М.В., Михнюк С.В. Техніка управлінської діяльності : навчальний посібник. Київ : Міленіум, 2022. 424 с.
2. Кісіль З. Р. Основи управління : посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 232 с.
3. Лідерство та команда в публічному управлінні : конспект лекцій / укладачі: К. В. Таранюк, Я. В. Кобушко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 175 с.
4. Менеджмент : Підручник / С.Ю. Бірюченко, К.О. Бужимська, І.В. Бурачек та ін.; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка». Житомир : Вид-во «Рута», 2021. 856 с.
5. Освітнє лідерство: від теорії до практики : монографія / авт. кол. ; за наук. ред. В. Р. Міляєвої ; Київський університет імені Бориса Грінченка [Електронне видання]. Київ ; Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2021. 296 с. URL : <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36659>.
6. Основи менеджменту: Конспект лекцій : навч. посіб. для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; укладачі: Т.В. Лазоренко, С.О. Пермінова. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2021.166 с.
7. Пащенко С.Ю., Сербін О.О., Стоян С.П., Трофімов А.Ю., Лукін Д.В. Креативне лідерство [Creative Leadership]: навч. посіб. Київ : Національний центр

розвитку креативного підприємництва КНУ ім. Т. Шевченка, Видавництво Ліра-К, 2020. 100 с.

Лекційне заняття 2.

ТЕМА: ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: ПРИНЦИПИ ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ (2 год.).

План:

1. Дошкільна освіта. Її місце в системі освіти України.
2. Державна політика в сфері дошкільної освіти. Принципи організації дошкільної освіти в Україні.
3. Органи управління дошкільною освітою: організаційна структура й завдання.
4. Громадське самоврядування та державно-громадське управління у сфері дошкільної освіти.
5. Різноманітність форм здобуття дошкільної освіти. Права й обов'язки батьків.
6. Сучасний європейський досвід організації дошкільної освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/bazoviy-komponent-doshkilnoi-osviti-v-ukraini>
3. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
4. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
5. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів

- України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .
6. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .
 7. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .
 8. Мельник Р. «Європейський підхід у дошкільній освіті»: основні положення та особливості впровадження. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2017, № 2 (66) С. 269-283.
 9. Канарова О.В., Нікіренкова А.Ю. Сучасні системи дошкільної освіти в Україні та за кордоном. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2022. № 82. С. 51-56.
 10. Особливості дошкільної освіти в країнах Європи – основні відмінності з Україною. URL : <https://eo.gov.ua/osoblyvosti-doshkilnoi-osvity-v-krainakh-uevropy-osnovni-vidminnosti-z-ukrainoiu/2023/11/01/>
 11. «Перспективні форми дошкільної освіти в Україні, базовані на принципах дружності до дитини та ефективності використання бюджетних коштів». Звіт ЮНІСЕФ. URL : <https://www.unicef.org/ukraine/media/1646/file/Promising%20forms%20of%20preschool%20education%20UKR.pdf>

Лекційне заняття 3.

ТЕМА: ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА ТА ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ (2 год.).

План:

1. Заклад дошкільної освіти. Його повноваження. Правовий статус ЗДО.
2. Типи закладів дошкільної освіти. Принципи комплектування вікових груп.
3. Структура управління закладом дошкільної освіти.
4. Громадське самоврядування в закладі дошкільної освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. «Актуальні проблеми організації освітнього процесу у ЗДО»: методичні рекомендації щодо розробки індивідуального навчально-дослідного завдання для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності

- 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 73 с.
2. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
 3. Галета Я. В., Почка К. А. Педагогічний колектив закладу дошкільної освіти як об'єкт управління. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2022. № 206. С. 32–36.
 4. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
 5. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning»: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
 6. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .
 7. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .
 8. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .
 9. Професійний стандарт «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» та «Вихователь закладу дошкільної освіти». URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/profesiyniy-standart-kerivnik-direktor-zakladu-doshkilnoi-osviti-ta-vikhovatel-zakladu-doshkilnoi-osviti>.
 10. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ : БДПУ, 2022. 506

Лекційне заняття 4.

ТЕМА: ЗАВІДУВАЧ (ДИРЕКТОР) ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ. ОРГАНІЗАЦІЙНА ТА АДМІНІСТРАТИВНА РОБОТА КЕРІВНИКА ЗДО (2 год.).

План:

1. Завідувач (директор) закладу дошкільної освіти: керівник і педагог.
2. Планування та організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.
3. Моніторинг, проектування, прогнозування та контроль діяльності закладу дошкільної освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. «Актуальні проблеми організації освітнього процесу у ЗДО»: методичні рекомендації щодо розробки індивідуального навчально-дослідного завдання для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 73 с.
2. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
3. Галета Я. В., Почка К. А. Педагогічний колектив закладу дошкільної освіти як об'єкт управління. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* 2022. № 206. С. 32–36.
4. Галян О. Концепт LIFECOMP: ресурс управлінської діяльності в
5. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
6. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
7. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .

8. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .
9. Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 20232024 навчальному році: Лист МОН України № 1/12490-23 від 21.08.2023 року. URL: <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/89818/>
10. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .
11. Професійний стандарт «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» та «Вихователь закладу дошкільної освіти». URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/profesiyniy-standart-kerivnik-direktor-zakladu-doshkilnoi-osviti-ta-vikhovatel-zakladu-doshkilnoi-osviti>.
12. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.
13. Що має знати й уміти сучасний керівник ЗДО для виконання своїх функцій? Дошкільне виховання. 2023. №3. URL: https://jmil.com.ua/files/dv_2023-3/dv2023-3_p9.pdf

Лекційне заняття 5.

ТЕМА: ДОКУМЕНТАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОБОТОЮ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ (2 год.).

План:

1. Установчі та організаційні документи ЗДО.
2. Стратегія, програма розвитку закладу дошкільної освіти.
3. Освітня програма ЗДО.
4. План роботи закладу дошкільної освіти.
5. Розпорядчі документи та їх види.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

Базові джерела

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.

2. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О., Ліннік О.О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. 2-ге видання, перероб. і доп. Київ, Державна служба якості освіти, 2021. 350 с. URL: https://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2021/08/Abetka_dyrektora_2021_SQE_S_URGe.pdf .
3. Вергун Ю. Як у дитсадку забезпечити дієву систему якості освіти. Цифрове видавництво MCFR, 2021. URL: <http://surl.li/aazhpr>.
4. Линьов К. Алгоритм розроблення Концепції розвитку закладу освіти. Частина 3. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=m01kjulPVb8> .
5. Линьов К. Концепція розвитку закладу освіти: з чого починати? Частина 1. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=WMiLcW77tyM> .
6. Линьов К. Структура Концепції розвитку закладу освіти. Частина 2. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=oJCSM4TFZFs> .
7. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
8. Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти: Наказ Державної служби якості освіти України від 30.11.2020 № 01-11/71. URL: <https://sqe.gov.ua/index.php/uk-ua/hovyny/1506-metodychni-rekomendatsii-zpytan-formuvannia-vnutrishnoi-systemy-zabezpechennia-iakosti-osvity-u-zakladakh-doshkilnoi-osvity>.
9. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
10. Пастовенський О. В. Стратегія розвитку закладу освіти. 2020. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=sqd7pWa5OcY&t=207s> .
11. Планування роботи закладу дошкільної освіти на рік: Лист МОН від 07.07.2021 №1/9-344. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/planuvannya-robotizakladu-doshkilnoyi-osviti-na-rik>.
12. Романюк І. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти: складаємо локальний документ. Практика управління дошкільним закладом. 2020. № 12. С. 20-25. 21.
13. Як створити внутрішню систему забезпечення якості освіти. Електронний poradnik для директора ЗДО. 2021. URL: <https://sqe.gov.ua/poradnik-dlya-direktora-zakladu-doshki/>

14. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text>.
15. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>.
16. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
17. Як відкрити приватний дитячий садок. URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/yak-vidkriti-privatniy-dityachiy-sadok>.
18. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

Додаткові джерела

1. Бізнес-план відкриття дитячого садка. URL: <https://proconsulting.ua/ua/biznes-plan/biznes-plan-otkrytiya-detskogo-sada>
2. Стратегія розвитку Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад № 35 Вінницької міської ради». URL: <http://surl.li/acolb>.
3. Стратегія розвитку комунального закладу «Закладу дошкільної освіти (ясла-садок) №352 комбінованого типу Харківської міської ради» на період 2020 — 2024 рр. URL: http://zdo352.kh.sch.in.ua/organizaciya_osvitnjogo_procesu/strategiya_rozvitku_zd_o352/.
4. New school of science — школа, яка готує до успішного життя! Двомовний садочок: 3-6 років. URL: <https://nsschool.com.ua/bilingual-kindergarten-nssschooll/>.
5. Івент як інструмент освіти дитини та бізнес-стратегія розвитку дитячого центру. URL: <https://seminar.net.ua/event/ivent-yak-instrument-osvity-dytyny-tabiznes-strategiya-rozvytku-dytyachogo-czentru/>.

Лекційне заняття 6.

ТЕМА: ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗДО (2 год.).

План:

1. Забезпечення фінансово-господарської діяльності у ЗДО.
2. Матеріально-технічна база ЗДО.
3. Створення інклюзивного освітнього середовища в ЗДО.
4. ECERS-3 – міжнародна методика з оцінювання якості дошкільного освітнього середовища, простору та вмеблювання ЗДО.
5. Бюджетне фінансування ЗДО.
6. Позабюджетне фінансування ЗДО.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Як написати простий, але розумний фандрейзинговий план. Практика управління дошкільним закладом. 2020. № 12. С. 47–49.
3. З чого почати ходу до фінансової автономії закладу дошкільної освіти і що в її основі? URL: <https://www.pedrada.com.ua/article/2384-do-fnansovoavtonom-zdo-shpargalka-dlya-direktora> .
4. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
5. Макаренко С.І. Організація інклюзивного освітнього середовища у ЗДО як умова реалізації інклюзивної освіти дошкільників. Еволюційні процеси в галузі дошкільної освіти: інноватика, досягнення, перспективний досвід : зб. матеріалів І Всеукр. інтернет-конф. викладачів, студентів, аспірантів та молодих вчених, м. Маріуполь, 27 листоп. 2020 р. / Маріуп. держ. ун-т ; за заг. ред. С. І. Макаренко. Маріуполь : МДУ, 2020. С. 215-219.
6. Навчально-методичний посібник з курсу «Організація і керівництво дошкільною освітою в Україні» частина 1 для студентів напряму 012 «Дошкільна освіта» / укл. Степанова Т.М., Вдовиченко Р.П., Курчатова А.В. Миколаїв: МНУ ім. В.О. Сухомлинського, 2019. С. 141-159. URL:

http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/700/3/Вдовиченко_%20Організація%20і%20керівництво%20дошкільною%20освітою%20в%20Україні.pdf .

7. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
8. Організація освітнього простору у закладі дошкільної освіти і школі: проблеми і перспективи: зб. наукових праць: в 2-х ч. / за заг. ред.: О.О.Максимової, М.А.Федорової. Житомир: ФОП Левковець, 2020. Ч. 2. 239 с.
9. Освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології проєктування : навч.-метод. посібник / О.Д. Рейпольська, І.М. Гудим, Л.І. Зайцева, І.В. Луценко, В.О. Луценко, Г.Г. Цветкова ; за ред. О.Д. Рейпольської. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. 222 с.
10. Перелік ігрового та навчально-дидактичного обладнання. URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/perelik-igrovogo-ta-navchalno-didaktichnogo-obladnannya>.
11. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .
12. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .
13. Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету: Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2002 № 57. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02#Text> .
14. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п#Text>.
15. Про затвердження Примірного переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.12.2017 № 1633. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/perelik-igrovogo-ta-navchalnodidaktichnogo-obladnannya> .

16. Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text> .
17. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
18. Ткаліч Т. І., Степанова Д. В. Економіка дошкільного навчального закладу: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ спеціальності 012 «Дошкільна освіта». К. : Видавничий Дім «Слово», 2016.
19. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.
20. Як залучити позабюджетні кошти в ДНЗ / Упоряд. Л. А. Швайка, С. М. Пасічник. Х.: Вид. група «Основа», 2013.

Лекційне заняття 7.

ТЕМА: ХАРЧУВАННЯ ДІТЕЙ В ЗДО (2 год.).

План:

1. Санітарно-гігієнічні вимоги щодо організації харчування у ЗДО.
2. Норми харчування дітей раннього і дошкільного віку, натуральний набір продуктів. Режим харчування.
3. Меню, забезпечення наукових підходів до складання меню-вимоги. Карто-тека страв. Технології приготування страв.
4. Забезпечення ЗДО продуктами харчування.
5. Організація дієтичного харчування в ЗДО.
6. Контроль за роботою комори, харчоблоку та організацією харчування дітей раннього і дошкільного віку у ЗДО з боку адміністрації, батьків та інших інстанцій.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.

2. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
3. Нові норми та порядок організації харчування дітей в закладах дошкільної освіти. URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/novi-normi-ta-poryadok-organizatsii-kharchuvannya-ditey-v-zakladakh-doshkilnoi-osviti>.
4. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .
5. Про дитяче харчування. Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 44. С. 433. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-16#Text>
6. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .
7. Про затвердження інструкції з організації харчування дітей у дошкільних навчальних закладах: Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 17.04.2006 № 298/227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0523-06> .
8. Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку: Постанова КМУ від 24.03.2021 № 305. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2021-п#Text> .
9. Про затвердження порядку організації харчування дітей у навчальних та оздоровчих закладах: Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України від 01.06.2005 № 242/329. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0661-05#Text> .
10. Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234. Р. VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text> .
11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .
12. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів. Закон України. Відомості ВР України. 1998. № 19. С. 98. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

Лекційне заняття 8.

ТЕМА: МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ДІТЕЙ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ (2 год.).

План:

1. Медичний супровід дітей у ЗДО.
2. Санітарно-гігієнічний режим у дошкільних закладах.
3. Лікувально-профілактичні, оздоровчі, медико-санітарні та санітарно-просвітницькі заходи.
4. Медичний кабінет у ЗДО. Обов'язки медичних працівників ЗДО.
5. Медикопедагогічний контроль за організацією освітнього процесу у ЗДО. Проведення літніх оздоровчих заходів.
6. Додаткові медичні послуги у ЗДО.
7. Створення безпечних умов та оздоровлення для виховання та навчання дітей у ЗДО.

СПИСОК ДЖЕРЕ:

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Про затвердження Порядку медичного обслуговування дітей у дошкільному навчальному закладі Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 14.06.2002 №826. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826-2002-%D0%BF>
3. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
4. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .
5. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>.
6. Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234. Р. VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text> .

7. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .
8. Про охорону дитинства. Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 30. С.142. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
9. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

Лекційне заняття 9.

ТЕМА: КАДРОВІ ДОКУМЕНТИ ЗДО (2 год.).

План:

1. Штатний розпис закладу дошкільної освіти.
2. Тарифікаційний список.
3. Посадові та робочі інструкції.
4. Правила внутрішнього розпорядку закладу дошкільної освіти.
5. Документи з особового складу.
6. Документування підвищення кваліфікації, атестації та сертифікації педагогічних працівників ЗДО.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Дорожинська Л. О. Управління розвитком персоналу в дошкільному навчальному закладі URL: <http://eprints.zu.edu.ua/20906/1/Дорожинська.pdf> .
3. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
4. Морева О. Тарифікаційний список. Матеріали курсу «Документи керівника дошкільного закладу: державний нагляд і контроль». МСFR Освіта, 2020.
5. Національний стандарт України. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги

- до оформлення документів. ДСТУ 4163-2020: Наказ Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» від 01.07.2020 № 144. URL: https://zakon.help/files/article/11494/ДСТУ%204163_2020.pdf.
6. Омельяненко Н. В. Посадові та робочі інструкції. Правила внутрішнього розпорядку. Матеріали курсу «Документи керівника дошкільного закладу: державний нагляд і контроль». МСFR Освіта, 2020.
 7. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. унт, 2022. 63 с.
 8. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text>.
 9. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>.
 10. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
 11. Типові запитання на співбесіди під час працевлаштування в Україні. Портал Mojazarplata.com.ua. URL: <http://surl.li/abbrm> .
 12. Харматова В. Ю. Кадровий менеджмент як важіль інноваційного розвитку ДНЗ. URL: <https://dorobok.edu.vn.ua/article/view/1727>.
 13. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

Лекційне заняття 10.

ТЕМА: ДЕРЖАВНИЙ ТА ГРОМАДСЬКИЙ НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ) У СФЕРІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ (2 год.).

План:

1. Державний контроль у сфері дошкільної освіти.
2. Інститут освітнього омбудсмена.
3. Забезпечення якості дошкільної освіти.
4. Внутрішня система забезпечення якості освіти в ЗДО.
5. Система зовнішнього забезпечення якості дошкільної освіти. Атестація закладів дошкільної освіти.
6. Громадський нагляд (контроль) у системі освіти
7. Громадська акредитація закладу дошкільної освіти
8. Звітування керівника ЗДО перед педагогічним колективом та громадськістю.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. «ECERS-3: шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/ecers-3-shkala-otsinyuvannya-yakosti-osvitnogo-protsesu-v-zakladakh-doshkilnoi-osviti>.
2. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
3. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О., Ліннік О.О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості
4. Бондар А. Порядок державного нагляду (контролю). Матеріали курсу «Документи керівника дошкільного закладу: державний нагляд і контроль». Вища школа освітнього менеджменту, 2020.
5. Внутрішня система забезпечення якості освіти: на що звернути увагу вихователю-методисту. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2021. № 1. С. 57–59.

6. Гармс Т. Шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Третя редакція (ECERS-3) / Тельма Гармс, Річард М. Кліффорд, Деббі Краєр / пер. з англ. О. Тільна. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 116 с.
7. Зданевич Л., Пісоцька Л., Фроленкова Н. Оцінка якості дошкільної освіти: національні та європейські стандарти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 37. Т. 2021. С. 168-178.
8. Косенчук О., Новик І. Досліджуємо якість освітнього процесу. Використання міжнародної методики ECERS-3 у закладах дошкільної освіти. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13.
9. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
10. Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти: Наказ Державної служби якості освіти України від 30.11.2020 № 01-11/71. URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2021/04/Methodichni_rekomendacii_SQE_2020_ZDO.pdf .
11. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
12. Піроженко Т.О. Якість дошкільної освіти: сучасна ситуація та погляд у перспективу. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717520/1/%D0%AF%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%B4%D0%BE%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf>
13. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .
14. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .
15. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .

16. Романюк І. Нащо винаходити велосипед, або Внутрішня система забезпечення якості освіти — у плані роботи закладу. Практика управління дошкільним закладом. 2020. № 8. С. 19-23.
17. Як створити внутрішню систему забезпечення якості освіти. URL : https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/YAk_stvoriti_vnutrishnyu_sistemu_zabezpechennya_yakosti_osviti_ZDO.pdf
18. Як створити внутрішню систему забезпечення якості освіти. Електронний poradnik для директора ЗДО. 2021. URL: <https://ezavdnz.mcfr.ua/book?bid=38817> .
19. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ.

Практичне заняття 1.

ТЕМА: ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: ПРИНЦИПИ ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ (2 год.).

Теоретичні питання до обговорення:

1. Дошкільна освіта. Її місце в системі освіти України.
2. Державна політика в сфері дошкільної освіти. Принципи організації дошкільної освіти в Україні.
3. Органи управління дошкільною освітою: організаційна структура й завдання.
4. Громадське самоврядування та державно-громадське управління у сфері дошкільної освіти.
5. Основні принципи організації системи дошкільної освіти провідних європейських країн. Їх реалізація в Україні.

Практичні завдання:

Зробіть моделювання ментальної карти «Управління в галузі дошкільної освіти» (визначення, структура, вертикальні й горизонтальні зв'язки, класифікація, складові).

Методичні рекомендації:

Тема практичного заняття стосується загальних принципів побудови системи дошкільної освіти в Україні.

Перше питання передбачає визначення місця дошкільної освіти в системі освіти України (дошкільна освіта, початкова, загальна середня та вища освіта). Слід розглядати дошкільну освіту як цілісний процес, спрямований на забезпечення різнобічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних і фізичних особливостей, культурних потреб, формування у дитини моральних норм, набуття нею життєвого досвіду.

Друге питання стосується державної політики в сфері дошкільної освіти. У цьому аспекті слід, ґрунтуючись на положеннях українського законодавства,

звернути увагу на регламентацію основних аспектів функціонування системи дошкільної освіти, принципи, на основі яких відбувається реалізація завдань дошкільної освіти.

Слід звернути увагу на основні засади державної політики та принципи освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти.

Третє питання практичного заняття спрямоване на характеристику системи управління дошкільною освітою (Кабінет міністрів України, Міністерство освіти та науки України, обласні, районні та міські департаменти освіти), функцій та повноважень окремих підрозділів системи управління.

Четверте питання стосується системи громадського самоврядування та державно-громадського управління у сфері дошкільної освіти. Слід розкрити його завдання, права та обов'язки відповідних органів громадського самоврядування стосовно закладів дошкільної освіти.

Останнє питання спрямоване на розкриття основних принципів організації системи дошкільної освіти у провідних європейських країнах. Слід розглянути місце дошкільної освіти в системі освіти зарубіжних країн, особливості управління, фінансування, принципи, на яких побудоване тамтешнє виховання дітей дошкільного віку. Студенти мають визначити особливості дошкільної освіти в різних європейських країнах (скандинавські країни, Велика Британія, країни Центральної та Східної Європи тощо). Важливо звернути увагу на можливості використання європейського досвіду в українській практиці.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. «Перспективні форми дошкільної освіти в Україні, базовані на принципах дружності до дитини та ефективності використання бюджетних коштів». Звіт ЮНІСЕФ. URL : <https://www.unicef.org/ukraine/media/1646/file/Promising%20forms%20of%20preschool%20education%20UKR.pdf>
2. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
3. Бабюк Т.Й., Каньоса Н.Г., Газіна І.О. Формування управлінської культури керівника закладу дошкільної освіти // Вісник науки та освіти. 2024. №7(25). С. 601-614. <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/13668/13734>
4. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/bazoviy-komponent-doshkilnoi-osviti-v-ukraini>

5. Газіна І.О., Бабюк Т.Й. Формування професійних компетентностей майбутніх керівників закладів дошкільної освіти: ключові аспекти. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. №8(36). С. 1106–1117. URL : <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/13835/13901>
6. Канарова О.В., Нікіренко А.Ю. Сучасні системи дошкільної освіти в Україні та за кордоном. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2022. № 82. С. 51–56.
7. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
8. Мельник Р. «Європейський підхід у дошкільній освіті»: основні положення та особливості впровадження. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2017, № 2 (66) С. 269–283.
9. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
10. Особливості дошкільної освіти в країнах Європи – основні відмінності з Україною. URL : <https://eo.gov.ua/osoblyvosti-doshkilnoi-osvity-v-krainakh-evropy-osnovni-vidminnosti-z-ukrainoiu/2023/11/01/>
11. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови КМ України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text>.
12. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>.
13. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

Практичне заняття 2

ТЕМА: ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА ТА ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ (2 год.).

Теоретичні питання до обговорення:

1. Заклад дошкільної освіти як суб'єкт освітньої діяльності.
2. Типи закладів дошкільної освіти відповідно до їх організаційно-правового статусу. Спільні та відмінні риси.
3. Особливості та умови функціонування дошкільних підрозділів та фізичних осіб-підприємців у сфері дошкільної освіти.
4. Типи організації освітньої діяльності.
5. Засновник закладу дошкільної освіти. Його права та обов'язки.
6. Керівник закладу дошкільної освіти. Його права та обов'язки.
7. Педагогічна рада в системі управління ЗДО.

Практичні завдання:

Змоделюйте схему «Управління закладом дошкільної освіти», відобразивши основні суб'єкти, їх права та обов'язки.

Методичні рекомендації:

Тема практичного заняття передбачає характеристику закладу дошкільної освіти як педагогічної системи. У цьому аспекті стосується характеристики закладу дошкільної освіти як педагогічної системи та аналізу структури управління ЗДО.

Відповідаючи на перше питання, студенти мають дати визначення закладу дошкільної освіти як суб'єкт освітньої діяльності, окреслити завдання, звернути увагу на історію виникнення ЗДО та становлення сучасного їх типу.

Друге питання стосується характеристики типів закладів дошкільної освіти відповідно до їх організаційно-правового статусу (державні, комунальні, приватні, корпоративні), визначення їх особливостей, принципів функціонування.

Третє питання практичного заняття спрямоване на з'ясування особливостей та умов функціонування дошкільних підрозділів та фізичних осіб-підприємців у сфері дошкільної освіти. Тут, зокрема, студенти мають звернути увагу на наступні аспекти. Що таке дошкільний підрозділ та підставі чого він формується? Які основні компоненти положення про дошкільний підрозділ? Які права та

обов'язки дошкільного підрозділу? Які правові засади діяльності та функції фізичних осіб-підприємців, які провадять освітню діяльність у сфері дошкільної освіти?

Четверте питання стосується характеристики типів організації освітньої діяльності в системі дошкільної освіти України. Зокрема, студенти мають охарактеризувати особливості та завдання таких типів ЗДО як ясла, дитячий садок, спеціальний дитячий садок, мобільний дитячий садок, сімейний (родинний) садок, міні-садок, центр педагогічного партнерства, центр розвитку дитини тощо.

П'яте, шосте й сьоме питання стосується характеристики власне системи управління сучасним ЗДО. У цьому контексті слід розкрити роль, завдання, права та обов'язки відповідно засновника закладу дошкільної освіти, керівника ЗДО та педагогічної ради.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. «Актуальні проблеми організації освітнього процесу у ЗДО»: методичні рекомендації щодо розробки індивідуального навчально-дослідного завдання для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 73 с.
2. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
3. Галета Я. В., Почка К. А. Педагогічний колектив закладу дошкільної освіти як об'єкт управління. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2022. № 206. С. 32–36.
4. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
5. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
6. Пісоцька Л. М. Виховання у різновікових групах закладу дошкільної освіти: навчальний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 241 с.
7. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .

8. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .
9. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти»: Наказ Міністерства економіки України від 28.09.2021 № 620-21. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/61727cd1f033d706983803.pdf>.
10. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .
11. Професійний стандарт «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» та «Вихователь закладу дошкільної освіти». URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/profesiyniy-standart-kerivnik-direktor-zakladu-doshkilnoi-osviti-ta-vikhovatel-zakladu-doshkilnoi-osviti>.
12. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

Практичне заняття 3.

ТЕМА: УСТАНОВЧІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ У ЗДО (2 год.).

Теоретичні питання до обговорення:

1. Умови й порядок створення та державної реєстрації, ліцензування освітньої діяльності ЗДО як юридичної особи.
2. Ліцензія на провадження освітньої діяльності.
3. Умови і порядок реорганізації чи ліквідації (припинення діяльності) ЗДО як юридичної особи.
4. Основні складові статуту закладу дошкільної освіти. Умови та особливості укладення засновницького договору ЗДО.
5. Стратегія розвитку та освітня програма ЗДО.

Практичні завдання:

1. Відповідно до типової структури Статуту ЗДО, продумайте особливості, візію Вашого дошкільного закладу, дитсадка майбутнього – **НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ДИТСАДКА**:
 - Що незвичайного, найкращого буде вирізняти його з-поміж безлічі інших?
 - Як він буде називатися і чому? Чи буде у Вашого дошкільного закладу емблема, герб, гімн?
 - Правовий статус, тип закладу, його спеціалізація.
 - Комплектування вікових груп Вашого дошкільного закладу.
 - Режим роботи ЗДО.
2. За структурою Освітньої програми спроектуйте освітній компонент діяльності Вашого ЗДО.
3. Згідно орієнтовної структури Стратегії розвитку ЗДО, а також додаткових самостійно знайдених у мережі Інтернет найцікавіших Стратегій розвитку закладів дошкільної освіти області, України чи світу, розробіть інтелектуальну карту (mind map) Стратегії розвитку свого **НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ДИТСАДКА**.

Методичні рекомендації:

Тема практичного заняття передбачає аналіз змісту та особливостей основних установчих та організаційних документів ЗДО.

Відповідаючи на перше питання, студенти мають проаналізувати умови й порядок створення та державної реєстрації, ліцензування освітньої діяльності ЗДО як юридичної особи. У цьому сенсі слід дати визначення закладу дошкільної освіти як суб'єкту освітньої діяльності, окреслити його завдання, звернути увагу на історію виникнення ЗДО та становлення сучасного їх типу.

Друге питання стосується ліцензії на провадження освітньої діяльності. Студентам слід з'ясувати, що являє собою ліцензія, які її завдання та хто видає таку ліцензію для закладів дошкільної освіти. Яким є порядок ліцензування? Якими є ліцензійні умови надання освітніх послуг?

Відповідаючи на третє питання, студенти мають визначити умови і порядок реорганізації чи ліквідації (припинення діяльності) ЗДО як юридичної особи. Хто приймає рішення про утворення, реорганізацію, перепрофілювання (зміну типу організації освітньої діяльності), ліквідацію закладу дошкільної освіти? Які умови мають бути дотримані під час реорганізації чи ліквідації ЗДО?

Четверте питання стосується основного установчого документу закладу дошкільної освіти – статуту. Слід з'ясувати, ким затверджується статут ЗДО та яку інформації має містити. Які положення з питань, що не врегульовані законодавством, може містити статут ЗДО? Що таке засновницький договір про утворення ЗДО та яку він має містити інформацію?

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

Базові джерела

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О., Ліннік О.О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. 2-ге видання, перероб. і доп. Київ, Державна служба якості освіти, 2021. 350 с. URL: https://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2021/08/Abetka_dyrektora_2021_SQE_SURGe.pdf .
3. Вергун Ю. Як у дитсадку забезпечити дієву систему якості освіти. Цифрове видавництво MCFR, 2021. URL: <http://surl.li/aazhp>.
4. Линьов К. Алгоритм розроблення Концепції розвитку закладу освіти. Частина 3. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=m01kjulPVb8> .
5. Линьов К. Концепція розвитку закладу освіти: з чого починати? Частина 1. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=WMiLcW77tyM> .

6. Линьов К. Структура Концепції розвитку закладу освіти. Частина 2. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=oJCSM4TFZFs> .
7. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
8. Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти: Наказ Державної служби якості освіти України від 30.11.2020 № 01-11/71. URL: <https://sqe.gov.ua/index.php/uk-ua/hovyny/1506-metodychni-rekomendatsii-zpytan-formuvannia-vnutrishnoi-systemy-zabezpechennia-iakosti-osvity-u-zakladakh-doshkilnoi-osvity>.
9. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
10. Пастовенський О. В. Стратегія розвитку закладу освіти. 2020. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=sqd7pWa5OcY&t=207s> .
11. Планування роботи закладу дошкільної освіти на рік: Лист МОН від 07.07.2021 №1/9-344. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/planuvannya-robotizakladu-doshkilnoyi-osviti-na-rik>.
12. Романюк І. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти: складаємо локальний документ. Практика управління дошкільним закладом. 2020. № 12. С. 20-25.
13. Як створити внутрішню систему забезпечення якості освіти. Електронний poradnik для директора ЗДО. 2021. URL: <https://sqe.gov.ua/poradnik-dlya-direktora-zakladu-doshki/>
14. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .
15. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .
16. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .
17. Як відкрити приватний дитячий садок. URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/yak-vidkriti-privatniy-dityachiy-sadok>.
18. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С.

Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

Додаткові джерела

1. Бізнес-план відкриття дитячого садка. URL: <https://proconsulting.ua/ua/biznes-plan/biznes-plan-otkrytiya-detskogo-sada>
2. Стратегія розвитку дошкільного навчального закладу N 94 для дітей перед-дошкільного та дошкільного віку на 2020-2022 роки. URL: <http://sad4nizhyn.at.ua/strategija.fr12.pdf>.
3. Стратегія розвитку комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад (ясла – садок) № 79 Харківської міської ради на 2020-2025 роки. URL: http://dnz79.edu.kh.ua/navchalnij_proces/strategiya_rozvitku_kz_dnz79_na_20202025rr/.
4. Стратегія розвитку Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад № 35 Вінницької міської ради». URL: <http://surl.li/acolb>.
5. Стратегія розвитку комунального закладу «Закладу дошкільної освіти (ясла-садок) №352 комбінованого типу Харківської міської ради» на період 2020 — 2024 рр. URL: http://zdo352.kh.sch.in.ua/organizaciya_osvitnjogo_procesu/strategiya_rozvitku_zd_o352/ .
6. Стратегія розвитку Комунального закладу «Куп'янська спеціальна школа» Харківської обласної ради на 2020-2024 роки. URL: <https://parostok.com.ua/wpcontent/uploads/2020/09/Publichna-informatsiia-Stratehiia-rozvytku-zakladu-osvityna-2020-2024-roky1.doc>.
7. New school of science — школа, яка готує до успішного життя! Двомовний садочок: 3-6 років. URL: <https://nsschool.com.ua/bilingual-kindergarten-nssschool/>.
8. Івент як інструмент освіти дитини та бізнес-стратегія розвитку дитячого центру. URL: <https://seminar.net.ua/event/ivent-yak-instrument-osvity-dytyny-tabiznes-strategiya-rozvytku-dytyachogo-czentru/>.
9. Палійчук О. Фештрига Х. Як розробити стратегію розвитку закладу освіти. URL: <http://surl.li/acokv>.
10. Носачова Т., Стаєнна О. Внутрішня система забезпечення якості освіти: методична складова // YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KnI6pQEXyA> .

Практичне заняття 4

ТЕМА: ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗДО (2 год.).

Теоретичні питання до обговорення:

1. Організація освітнього процесу. Учасники освітнього процесу.
2. Освітні та парціальні програми. Їх мета, принципи формування та особливості.
3. Формування та наповнюваність груп вихованців ЗДО.
4. Залучення батьків до реалізації завдань освітнього процесу в ЗДО. Права та обов'язки батьків в сенсі організації освітнього процесу в ЗДО.

Практичні завдання:

Серед чинних освітніх програм ЗДО оберіть ту, за якою, на Вашу думку, міг би працювати Ваш заклад дошкільної освіти. Аргументуйте свій вибір.

Методичні рекомендації:

Тема практичного заняття передбачає обговорення такої важливої проблеми як особливості організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу в ЗДО.

Перше питання стосується власне організації освітнього процесу в ЗДО. Відповідно яких нормативних документів відбувається організація освітнього процесу у закладі дошкільної освіти? Що враховується під час планування та здійснення освітнього процесу? Ким визначається час і розпорядок перебування дітей в закладі дошкільної освіти? Кого відносять до учасників освітнього процесу в ЗДО?

Друге питання стосується освітніх програм, за якими відбувається освітній процес в ЗДО. Студенти мають з'ясувати відмінність між освітніми та парціальними програмами, визначити їх мету, принципи формування та особливості. Слід навести приклади чинних на сьогодні освітніх програм та визначити їх специфіку. Які обов'язкові складові має містити освітня програма? Яким чином і хто приймає рішення про використання в освітньому процесі конкретної освітньої програми? За яких умов ЗДО у своїй діяльності може використовувати парці-

альні програми? Хто схвалює рішення про використання в освітньому процесі конкретної парціальної програми?

Відповідаючи на третє питання, студенти мають охарактеризувати умови формування та вимоги до наповнюваності груп вихованців ЗДО. Студенти мають дати визначення різних видів груп: вікова, різновікова, чергова (в ранкові, вечірні години, у вихідні, святкові та неробочі дні), з короткотривалим перебуванням, з навчанням мовою відповідного корінного народу чи національної меншини (спільноти) України поряд із державною мовою тощо. За яких умов у ЗДО формуються інклюзивні та/або спеціальні групи? Якими є вимоги до наповнюваності груп? Яким є порядок надання послуги цілодобового перебування вихованця в закладі дошкільної освіти?

Четверте питання стосується Залучення батьків до реалізації завдань освітнього процесу в ЗДО, прав та обов'язків батьків в сенсі організації освітнього процесу в ЗДО. У даному аспекті студенти мають дати характеристику педагогіки партнерства її завдань, ролі у ній саме батьків вихованців ЗДО. Слід також окреслити можливі форми залучення батьків до освітнього процесу в ЗДО.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
3. Планування роботи закладу дошкільної освіти на рік: Лист МОН від 07.07.2021 №1/9-344. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/planuvannya-robotizakladu-doshkilnoyi-osviti-na-rik>.
4. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .
5. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .
6. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
7. Програми розвитку дітей. URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/programi-rozvitku-ditey> .

8. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

Практичне заняття 5.

ТЕМА. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ЗДО (2 год.).

Теоретичні питання до обговорення:

1. Сутність, призначення, специфіка й структура матеріально-технічної бази ЗДО.
2. Вимоги до території ЗДО.
3. Вимоги до облаштування приміщення ЗДО.
4. Вимоги до організації ефективного та безпечного розвивального предметно-ігрового середовища.
5. Створення інклюзивного освітнього середовища у закладі дошкільної освіти, універсального дизайну та розумного пристосування.
6. Діяльність керівника щодо збереження, зміцнення та раціонального використання матеріально-технічної бази ЗДО.

Практичні завдання:

1. Скориставшись інтернет ресурсами, оберіть ЗДО та проаналізуйте сучасний стан матеріально-технічної бази ЗДО.
2. Доведіть її доцільність ECERS-3 (міжнародна методика з оцінювання якості дошкільного освітнього середовища, простору та вмеблювання ЗДО).
3. Змоделюйте, якою б Ви хотіли бачити матеріально-технічну базу свого ЗДО в майбутньому?
4. Напишіть есе на тему: «Створення інклюзивного освітнього середовища у власному закладі дошкільної освіти, універсального дизайну та розумного пристосування».

Методичні рекомендації:

Тема практичного заняття стосується матеріально-технічного забезпечення ЗДО.

Перше питання вимагає від студентів дати загальну характеристику матеріально-технічної бази ЗДО, охарактеризувати її сутність, призначення, специфіку та окреслити структуру.

Друге питання стосується вимог до території ЗДО. Зокрема, студенти мають охарактеризувати такі вимоги стосовно озеленення ділянок дитячого садо-

чка, оформлення відповідних функціональних зон, групових майданчиків, спортивно-ігрової зони ЗДО та господарської зони. Також мають окреслити вимоги до прибирання території ЗДО.

Третє питання спрямовує на з'ясування вимог до облаштування власне приміщення ЗДО. Тут йдеться про необхідність дотримання відповідних санітарно-гігієнічних вимог щодо місткості, граничної наповнюваності груп, вимог використання будівельного та оздоблювального матеріалу в приміщеннях ЗДО.

Четверте й п'яте питання стосується однієї з найважливіших проблем в діяльності сучасного ЗДО – організації освітнього середовища. Фактично йдеться про організацію ефективного та безпечного розвивального предметно-ігрового середовища. Студенти мають з'ясувати, що таке групові осередки та які є вимоги до їх створення? Якими мають бути в ЗДО музичні та фізкультурні зали? Якими є завдання та вимоги до облаштування медичного блоку? Яку роль відіграють службові приміщення? Також в цьому контексті (п'яте питання) слід охарактеризувати створення інклюзивного освітнього середовища у ЗДО.

Шосте питання – діяльність керівника щодо збереження, зміцнення та раціонального використання матеріально-технічної бази ЗДО.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
3. Макаренко С.І. Організація інклюзивного освітнього середовища у ЗДО як умова реалізації інклюзивної освіти дошкільників. Еволюційні процеси в галузі дошкільної освіти: інноватика, досягнення, перспективний досвід : зб. матеріалів І Всеукр. інтернет-конф. викладачів, студентів, аспірантів та молодих вчених, м. Маріуполь, 27 листоп. 2020 р. / Маріуп. держ. ун-т ; за заг. ред. С. І. Макаренко. Маріуполь : МДУ, 2020. С. 215-219.
4. Організація освітнього простору у закладі дошкільної освіти і школі: проблеми і перспективи: зб. наукових праць: в 2-х ч. / за заг. ред.: О.О.Максимової, М.А.Федорової. Житомир: ФОП Левковець, 2020. Ч.2. 239 с.
5. Освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології проектування : навч.-метод. посібник / О.Д. Рейпольська, І.М. Гудим, Л.І. Зайцева, І.В.

- Луценко, В.О. Луценко, Г.Г. Цветкова ; за ред. О.Д. Рейпольської. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. 222 с.
6. Перелік ігрового та навчально-дидактичного обладнання. URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/perelik-igrovogo-ta-navchalno-didaktichnogo-obladnannya>.
 7. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .
 8. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .
 9. Про затвердження Примірного переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.12.2017 № 1633. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/perelik-igrovogo-ta-navchalnodidaktichnogo-obladnannya> .
 10. Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text> .
 11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
 12. Ткаліч Т. І., Степанова Д. В. Економіка дошкільного навчального закладу: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ спеціальності 012 «Дошкільна освіта». К. : Видавничий Дім «Слово», 2016.
 13. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

Практичне заняття 6.

ТЕМА. ФІНАНСУВАННЯ ЗДО. ФІНАНСОВА АВТОНОМІЯ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ (2 год.).

Теоретичні питання до обговорення:

1. Джерела фінансування діяльності дошкільних закладів та механізм їх використання.
2. Кошторис доходів та видатків як основа ефективного та економного використання бюджетних коштів, основний планово-фінансовий документ ЗДО.
3. Фінансова автономія ЗДО, організація самостійного бухгалтерського обліку.
4. Фандрайзинг (fundraising) у ЗДО. Поняття і напрями фандрайзингу. Організація фандрайзингу у ЗДО. Роль керівника ЗДО у здійсненні якісного фандрайзингу.

Практичні завдання:

1. Опишіть, хто що робить у ЗДО щодо кошторису доходів та видатків.
2. Складіть план щодо планування бюджету та раціонального використання коштів у своєму власному ЗДО.
3. Напишіть доповідь на тему: «Фінансова автономія мого дошкільного закладу».
4. Зазначте, які додаткові джерела фінансування я, як директор ЗДО залучив (ла) для фінансування свого ЗДО?
5. Як би Ви, як керівник ЗДО, організували б:
 - додаткові освітні послуги (mind map);
 - благодійну допомогу у своєму ЗДО (mind map);
 - ефективний фандрайзинг у своєму ЗДО.
6. Уявіть, що Ви – керівник закладу освіти, і від сьогодні вашому закладу надано фінансову автономію. Які першочергові питання, проблеми Ви, як керівник, почали б вирішувати?

Методичні рекомендації:

Тема практичного заняття передбачає обговорення такої важливої проблеми як фінансування ЗДО та його фінансова автономія.

Перше питання стосується джерел фінансування діяльності дошкільних закладів та механізмів їх використання. Студенти мають ознайомитися зі статтею 89 Бюджетного кодексу України, щодо джерел фінансування дошкільної освіти, а також стосовно цільових державних субвенцій закладам дошкільної освіти.

Друге питання передбачає ознайомлення студентів з кошторисом доходів та видатків як основним планово-фінансовим документом ЗДО, який підтверджує повноваження щодо отримання доходів та здійснення видатків, визначає обсяг і спрямування коштів для виконання ЗДО своїх функцій та досягнення цілей, визначених на рік відповідно до бюджетних призначень. Студенти мають розуміти призначення складових частин кошторису: загального фонду і спеціального фонду. Як відбувається планування і складання кошторису? Що потрібно враховувати під час визначення обсягів видатків у проектах кошторисів? Яку роль відіграють розрахунки до кошторису? У чому полягають особливості планування надходжень і видатків за спецфондом? Як відбувається розгляд і затвердження кошторису? Які плани затверджуються разом з кошторисом?

Відповідаючи на третє питання, студенти мають охарактеризувати умови реалізації фінансової автономії ЗДО та організації самостійного бухгалтерського обліку. Студенти мають знати, що таке фінансова автономія та яких питань стосується. Що потрібно зробити, щоб запровадити фінансову автономію? З чого починати? Які послідовні кроки треба зробити? Які можливості надає фінансова автономія? У чому полягають переваги фінансової автономії?

Четверте питання стосується такої проблеми як фандрайзинг у ЗДО. Студенти мають дати визначення сутності фандрайзингу, його основних понять, окреслити об'єкт та суб'єкт фандрайзингу. Також вони мають з'ясувати основи фандрайзингу: принципи, завдання, напрями діяльності. Хто такі донори та які є способи взаємодії з ними? Якими є правила успішного фандрайзингу? У чому полягають основні помилки фандрайзингової діяльності?

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Жовтко Г. Не задокументували — не відбудеться: як написати простий, але розумний фандрейзинговий план. Практика управління дошкільним закладом. 2020. № 12. С. 47-49.
3. З чого почати ходу до фінансової автономії закладу дошкільної освіти і що в її основі? URL: <https://www.pedrada.com.ua/article/2384-dofnansovoavtonom-zdo-shpargalka-dlya-direktora> .

4. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
5. Навчально-методичний посібник з курсу «Організація і керівництво дошкільною освітою в Україні» частина 1 для студентів напряму 012 «Дошкільна освіта» / укл. Степанова Т.М., Вдовиченко Р.П., Курчатова А.В. Миколаїв: МНУ ім. В.О. Сухомлинського, 2019. С. 141-159. URL: http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/700/3/Вдовиченко_%20Організація%20і%20керівництво%20дошкільною%20освітою%20в%20Україні.pdf .
6. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
7. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .
8. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .
9. Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету: Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2002 № 57. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02#Text> .
10. Про затвердження Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти: Наказ Міністерства освіти України від 15.04.1993 № 102. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0056-93#Text> .
11. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п#Text>.
12. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .
13. Ткаліч Т. І., Степанова Д. В. Економіка дошкільного навчального закладу: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Київ : Видавничий Дім «Слово», 2016.
14. Управління проектами і фандрайзинг у сфері освіти: навчально-методичний посібник до курсу / авт.-упоряд. І.В.Єгорова. ІваноФранківськ, 2021. 140 с.

15. Як залучити позабюджетні кошти в ДНЗ / Упоряд. Л.А. Швайка, С.М. Пасічник. Харків : Вид. група «Основа», 2013.
16. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

Практичне заняття 7.

ТЕМА: ОРГАНІЗАЦІЯ ХАРЧУВАННЯ У ЗДО (2 год.).

Теоретичні питання до обговорення:

1. Державні нормативні документи, що визначають порядок організації харчування дітей у закладах дошкільної освіти.
2. Санітарно-гігієнічні вимоги щодо організації харчування у ЗДО. Норми харчування дітей раннього і дошкільного віку, натуральний набір продуктів.
3. Режим харчування. Меню, забезпечення наукових підходів до складання меню-вимоги. Картотека страв.
4. Організація дієтичного харчування в ЗДО.
5. Роль керівника в організації харчування у ЗДО.

Практичні завдання:

1. Харчування дітей раннього і дошкільного віку, натуральний набір продуктів. Складіть таблицю, яка буде містити колонки: реалії та бажане майбутнє.
2. Складіть доповідь на тему: «Реалізація системи НАССР у моєму ЗДО».

Методичні рекомендації:

Тема практичного заняття стосується організації харчування у ЗДО.

Перше питання вимагає від студентів знання нормативних документів, що визначають порядок організації харчування дітей у закладах дошкільної освіти. Слід визначити які саме аспекти даного питання регулюють ті, чи інші державні акти. Які останні зміни відбулися в системі харчування ЗДО.

Друге питання стосується санітарно-гігієнічних вимоги щодо організації харчування у ЗДО та відповідних норм харчування дітей раннього і дошкільного віку. Студенти мають з'ясувати якими є обсяг та частота завою продуктів харчування та продовольчої сировини в ЗДО. Як здійснюється оцінка якості продуктів харчування і продовольчої сировини? Які продукти забороняється замовляти, приймати та використовувати у ЗДО? Якими є вимоги до зберігання та кулінарної обробки продуктів? Також студенти мають звернути увагу на санітарно-гігієнічний режим на харчоблоці й вимоги до устаткування та інвентарю, які вико-

ристовуються під час приготування їжі. Також слід розглянути питання щодо санітарно-гігієнічних вимог до механічної кулінарної, теплової обробки продуктів та роздавання їжі у ЗДО.

Третє питання спрямовує на з'ясування таких аспектів як режим харчування, складання меню та забезпечення наукових підходів до складання меню-вимоги, складання картотеки страв. Що таке режим харчування, від чого він залежить та ким затверджується? Якими є загальні вимоги до раціонального харчування дітей у ЗДО? Яким є орієнтовний об'єм готових страв та окремих продуктів для дітей різних вікових груп?

Четверте питання стосується організації дієтичного харчування в ЗДО. Студенти мають знати за яких умов та ким призначається дієтичне харчування. Якими є основні критерії ефективності застосування дієтичного харчування? Які способи теплової обробки застосовуються для приготування дієтичних страв?

П'яте питання стосується ролі керівника в організації харчування у ЗДО.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
3. Нові норми та порядок організації харчування дітей в закладах дошкільної освіти. URL : <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/novi-normi-ta-poryadok-organizatsii-kharchuvannya-ditey-v-zakladakh-doshkilnoi-osviti>.
4. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення законодавства України у сфері забезпечення дитячим харчуванням у відповідність з вимогами законодавства Європейського Союзу. Закон України. Відомості Верховної Ради. 2022. № 1. С. 2. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1822-20#Text>
6. Про дитяче харчування. Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 44. С. 433. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-16#Text>
7. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .

8. Про затвердження інструкції з організації харчування дітей у дошкільних навчальних закладах: Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 17.04.2006 № 298/227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0523-06> .
9. Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку: Постанова КМУ від 24.03.2021 № 305. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2021-п#Text>.
10. Про затвердження порядку організації харчування дітей у навчальних та оздоровчих закладах: Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України від 01.06.2005 № 242/329. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0661-05#Text> .
11. Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234. Р. VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text> .
12. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .
13. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів. Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 19. С. 98. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>
14. Про охорону дитинства. Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 30. С.142. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
15. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

Практичне заняття 8.

ТЕМА: КАДРОВІ ДОКУМЕНТИ ЗДО (2 год.).

Теоретичні питання до обговорення:

1. Кадрова політика у ЗДО: мета, завдання, управління нею.
2. Співбесіда з відбору кадрів до ЗДО (запитання, анкети, тести тощо – визначення авторів і джерел є обов'язковим!).
3. Штатний розпис дошкільного закладу та тарифікаційний список.
4. Посадові інструкції.
5. Правила внутрішнього розпорядку (або Моральний КОДЕКС, Меморандум співпраці тощо) працівників дитсадка.

Практичні завдання:

1. Використовуючи попередньо вивчені теоретичні матеріали курсу, а також додаткові та самостійно знайдені найцікавіші матеріали щодо кадрової політики сучасних закладів дошкільної освіти області, України чи світу; власний досвід роботи в ЗДО в ході проходження практик, розробіть і презентуйте:
 - Перелік посад до Штатного розпису свого **НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ДИТСАДКА** (у разі потреби, згенеруйте нові професії/спеціальності працівників) та зробіть короткий опис їх функціоналу.
 - Посадову інструкцію одної з таких нових, нетипових сьогодні посад.
 - Анотований каталог найбільш змістовних, сучасних і цікавих інтернет матеріалів (не менше 10) щодо кадрової політики (роботи з кадрами) у закладі дошкільної освіти (датування джерел – останні 5 років; визначення авторів, джерел/інтернет-покликань, анотацій є обов'язковим).

Для унаочнення або доповнення виступів на семінарському занятті може бути використано наочні матеріали (у форматі текстового файлу, мультимедійної презентації, інтерактивного плакату, відео тощо). Вітається використання візуалізацій (схем, моделей, ілюстрацій, фото, відео), творчість, креативність у змісті та оформленні матеріалів.

Методичні рекомендації:

Тема практичного заняття стосується кадрової політики в ЗДО та ведення відповідної документації.

Перше питання вимагає від студентів дати загальну характеристику Кадрова політика у ЗДО. Вони мають окреслити її мету, завдання, а також компетенції керівника ЗДО у здійсненні кадрової політики. Зокрема, студенти мають визначити, що саме включає в себе процес комплектування кадрів для ЗДО, яким чином здійснюється відбір та навчання кадрів, корегування кількості та якості людських ресурсів тощо.

Друге питання спрямоване на з'ясування методики проведення співбесіди з відбору кадрів до ЗДО. При цьому студенти мають запропонувати перелік питань, тестові завдання, які мають на меті визначити професійну придатність кандидата на посаду (вихователя ЗДО), перспективи його професійного зростання тощо. (запитання, анкети, тести тощо – визначення авторів і джерел є обов'язковим!).

Третє питання передбачає ознайомлення з таким важливим документами ЗДО, до яких безпосереднє відношення має саме керівник ЗДО – це штатним розписом дошкільного закладу та тарифікаційним списком. Студенти мають означити їх суть, з'ясувати як і ким розробляються дані документи, що враховується під час їх розробки, яку роль при цьому відіграє національний класифікатор «Класифікатор професій»? Важливим є ознайомлення з шістьма нормами, яких слід дотримуватися під час складання штатного розпису.

Четверте питання стосується змісту й завдань посадової інструкції. Здобувачі освіти мають розрізнити посадові та робочі інструкції. Які функції в сенсі розробки посадових та робочих інструкцій виконує саме керівник ЗДО? Якою є структура посадової інструкції? Відповідно цієї структури студенти мають скласти зразок інструкції для вихователя ЗДО.

Останнє питання практичної роботи спрямовує студентів розглянути правила внутрішнього розпорядку працівників дитсадка, які є необхідною умовою підвищення якості освіти, ефективності застосування інноваційних прийомів та методів реалізації освітнього процесу в ЗДО. Студенти мають знати на які групи поділяються правила внутрішнього розпорядку, їх структуру та перелік норм, які мають містити.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Дорожинська Л. О. Управління розвитком персоналу в дошкільному навчальному закладі URL: <http://eprints.zu.edu.ua/20906/1/Дорожинська.pdf> .

3. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
4. Морева О. Тарифікаційний список. Матеріали курсу «Документи керівника дошкільного закладу: державний нагляд і контроль». МСFR Освіта, 2020.
5. Національний стандарт України. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. ДСТУ 4163-2020: Наказ Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» від 01.07.2020 № 144. URL: https://zakon.help/files/article/11494/ДСТУ%204163_2020.pdf.
6. Омеляненко Н. В. Посадові та робочі інструкції. Правила внутрішнього розпорядку. Матеріали курсу «Документи керівника дошкільного закладу: державний нагляд і контроль». МСFR Освіта, 2020.
7. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
8. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text>.
9. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>.
10. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
11. Типові запитання на співбесіди під час працевлаштування в Україні. Портал Mojazarplata.com.ua. URL: <http://surl.li/abbrm>.
12. Харматова В. Ю. Кадровий менеджмент як важіль інноваційного розвитку ДНЗ. URL: <https://dorobok.edu.vn.ua/article/view/1727>.
13. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

Практичне заняття 9.

ТЕМА: ОРГАНІЗАЦІЯ ДОКУМЕНТООБІГУ ТА ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТІВ У ЗДО (2 год.).

Теоретичні питання до обговорення:

1. Номенклатура справ закладу дошкільної освіти.
2. Як відбувається документообіг у закладі дошкільної освіти (реєстрація, виконання, зберігання документів, електронний документообіг)
3. Зберігання та архівування документаційного фонду ЗДО.
4. Система контролю за організацією діловодства та виконанням документів у ЗДО.

Практичні завдання:

1. Скласти перелік нормативних документів, які мають забезпечувати організацію діловодства у Вашому закладі дошкільної освіти?
2. Розробити фірмовий бланк Вашого дошкільного закладу.

Методичні рекомендації:

Тема практичного заняття стосується організації документообігу та виконання документів у ЗДО.

Перше питання вимагає від студентів дати характеристику номенклатурі справ закладу дошкільної освіти та меті її створення. Також вони мають знати форму, за якою складається номенклатура. Вони мають окреслити її мету, завдання, а також компетенції керівника ЗДО у здійсненні кадрової політики. Зокрема, студенти мають визначити, що саме включає в себе процес комплектування кадрів для ЗДО, яким чином здійснюється відбір та навчання кадрів, корегування кількості та якості людських ресурсів тощо.

Друге питання спрямоване на з'ясування того як відбувається документообіг у закладі дошкільної освіти. Відповідно, студенти мають ознайомитися з процесом прийому та реєстрації документів, надання документам реєстраційного індексу, який оформлюється відповідно до пункту 2.16 «Примірної інструкції з діловодства у дошкільних навчальних закладах». Також студенти мають визначити особливості електронного документообігу, зберігання документів та їх передачі виконавцям, а також методику формування справ.

Третє питання стосується зберігання й архівування документаційного фонду ЗДО. Яких умов слід дотримуватися під час зберігання справ? Яким чином та у яких випадках здійснюється вилучення документів зі справ? Як здійснюється видача документів для тимчасового користування? Як та коли відбувається вилучення документів для знищення? Яких вимог при цьому слід дотримуватися?

Четверте питання стосується контролю за організацією діловодства та виконанням документів у ЗДО. Студенти мають знати ким і в якій формі здійснюється контроль за формуванням справ у ЗДО, що передбачає контроль за виконанням документів, що таке реєстраційно-контрольна картка?

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Денисенко О. Номенклатура справ. Матеріали курсу «Документи керівника дошкільного закладу: державний нагляд і контроль». МСFR Освіта, 2020.
3. Документи керівника дошкільного закладу: державний нагляд і контроль / Матеріали курсів Вищої школи освітнього менеджменту. ДЗВО «Університет менеджменту освіти». Цифрове видавництво МСFR. 2020.
4. Ківшарь Л. І. Номенклатура справ закладу освіти. ТЦ «СУТО», 2020. URL: <http://surl.li/acpbm>.
5. Лист-роз'яснення щодо використання електронного документообігу в закладах загальної середньої освіти: Лист Міністерства освіти і науки України від 06.2019. URL: <http://surl.li/ardea>.
6. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
7. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
8. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text> .
9. Порядок утворення та діяльності комісій з проведення експертизи цінності документів: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2007 № 1004. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/88789152> .

10. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> .
11. Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях: Наказ Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> .
12. Про затвердження примірної інструкція з діловодства у дошкільних навчальних закладах : наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1059. Дошкільне виховання. 2012. № 10. Вкладка. С.116. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1059736-12?lang=en> .
13. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .
14. Типова інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п>.
15. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокожко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

Практичне заняття 10.

ТЕМА. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ЗДО (2 год.)

Теоретичні питання до обговорення:

1. Внутрішня система забезпечення якості освіти у ЗДО. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у ЗДО.
2. Місце академічної доброчесності у внутрішній системі забезпечення якості освіти ЗДО.
3. Система оцінювання та самооцінювання якості освіти в дошкільному закладі.
4. Міжнародна методика з оцінювання якості освіти у ЗДО ECERS-3.

Практичні завдання:

Створіть модель (схему) внутрішньої системи забезпечення якості освіти свого ЗДО.

Методичні рекомендації:

Тема практичного заняття стосується забезпечення внутрішньої якості дошкільної освіти у ЗДО.

Перше питання вимагає від студентів дати характеристику внутрішній системі забезпечення якості освіти у ЗДО, її завдань та особливостей функціонування. Важливо знати процедури та заходи внутрішньої системи забезпечення якості освіти, які визначаються законом «Про дошкільну освіту». Також мають проаналізувати зміст положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у ЗДО.

У другому питанні студенти мають розкрити суть академічної доброчесності та її місце у внутрішній системі забезпечення якості освіти ЗДО. Вони мають охарактеризувати академічну доброчесність як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання, попередження порушень освітнього процесу. Навести приклади.

Третє питання стосується системи оцінювання та самооцінювання якості освіти в дошкільному закладі, методів її проведення та контролю.

Четверте питання - Міжнародна методика з оцінювання якості освіти у ЗДО ECERS-3

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. «ECERS-3: шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/ecers-3-shkala-otsinyuvannya-yakosti-osvitnogo-protsesu-v-zakladakh-doshkilnoi-osviti>.
2. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
3. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О., Ліннік О.О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. 2-ге видання, перероб. і доп. Київ, Державна служба якості освіти, 2021. 350 с. URL: https://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2021/08/Abetka_dyrektora_2021_SQE_SURGe.pdf
4. Бондар А. Порядок державного нагляду (контролю). Матеріали курсу «Документи керівника дошкільного закладу: державний нагляд і контроль». Вища школа освітнього менеджменту, 2020.
5. Внутрішня система забезпечення якості освіти: на що звернути увагу вихователю-методисту. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2021. № 1. С. 57–59.
6. Гармс Т. Шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Третя редакція (ECERS-3) / Тельма Гармс, Річард М. Кліффорд, Деббі Краєр / пер. з англ. О. Тільна. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 116 с.
7. Зданевич Л., Пісоцька Л., Фроленкова Н. Оцінка якості дошкільної освіти: національні та європейські стандарти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип 37. С. 168–178.
8. Косенчук О., Новик І. Досліджуємо якість освітнього процесу. Використання міжнародної методики ECERS-3 у закладах дошкільної освіти. Дошкільне виховання. 2020. №10. С. 10–13.
9. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
10. Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти: Наказ Державної служби якості освіти України від 30.11.2020 № 01-11/71. URL:

https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2021/04/Methodichni_rekomendacii_SQE_2020_ZDO.pdf .

11. Опанування навчальної дисципліни «Основи управління в галузі дошкільної освіти» у форматі «Flipped Learning» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь : Маріупол. держ. ун-т, 2022. 63 с.
12. Піроженко Т.О. Якість дошкільної освіти: сучасна ситуація та погляд у перспективу. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint.pdf>
13. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862021-п#Text>.
14. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>.
15. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
16. Романюк І. Нащо винаходити велосипед, або Внутрішня система забезпечення якості освіти — у плані роботи закладу. Практика управління дошкільним закладом. 2020. № 8. С. 19-23.
17. Як створити внутрішню систему забезпечення якості освіти. URL : https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/YAk_stvoriti_vnutrishnyu_sistemu_zabezpechennya_yakosti_osviti_ZDO.pdf
18. Як створити внутрішню систему забезпечення якості освіти. Електронний poradnik для директора ЗДО. 2021. URL: <https://ezavdnz.mcfra.gov.ua/book?bid=38817> .
19. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, О.С. Боднар, В.В. Радул, О.М. Старокошко, Ю.І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.

ГЛОСАРІЙ

Авторитарне виховання – виховання, що ґрунтується виключно на сліпому визнанні авторитетів і передбачає беззаперечне підпорядкування вихованців.

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова й творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, установлених законом.

Анкетування педагога – це форма письмового опитування, яка дає змогу отримати різний емпіричний (практичний, а не теоретичний) матеріал про необхідні аспекти діяльності педагога, його особистісні та професійні здібності.

Атестація вихователів – форма виявлення рівня теоретичної підготовки і професійної майстерності, що сприяє розвитку творчої ініціативи.

Аукціон педагогічний – форма методичної роботи, спрямована на активний обмін новими ідеями, думками, педагогічними знахідками, їх захистом та пропагандою. На аукціон доцільно виставити ідею або проблему, яка найбільше хвилює і відносно якої існує багато думок чи навіть рівноцінних рішень.

Базова освіта – суспільно необхідний рівень загальноосвітньої підготовки, який передбачає всебічний розвиток і цілісно-етичну орієнтацію особистості, формування загальнокультурної основи її освіти, громадянського та професійного становлення.

Базовий компонент дошкільної освіти – державний стандарт, що містить норми й положення, які визначають вимоги держави до рівня розвиненості та вихованості дитини дошкільного віку, а також умови, за яких ці вимоги можуть бути виконані. Виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти є обов'язковим для всіх закладів дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типу і форми власності, інших форм здобуття дошкільної освіти. Вразливі групи населення – особи (сім'ї), що мають найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини через вплив несприятливих зовнішніх та/або внутрішніх чинників.

Банк ідей – раціональний спосіб колективного проектування нових ідей для вирішення практичних проблем, які не піддаються розв’язанню традиційним способом.

Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпеки харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (булінг (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору.

Бюро педагогічних знахідок – місце знаходження оформлених належним чином кращих здобутків педагогів у галузі навчання і виховання.

Вихованець – особа, яка є об’єктом і суб’єктом виховного впливу (з боку батьків, вихователів або цілого колективу).

Вихователь ЗДО – педагог, який здійснює виховну, розвивальну і навчальну роботу з групою дітей у дошкільному закладі, тісно співпрацює з батьками, керується програмнометодичними рекомендаціями Міністерства освіти і науки України.

Вихователь-методист (за посадою) – посадова особа, яка здійснює керівництво і контроль за організацією освітньо-виховної роботи в ЗДО, проводить роботу з педагогічними кадрами, надає їм відповідну методичну допомогу.

Відділ – структурний підрозділ, що утворюється для виконання завдань за одним напрямом діяльності зі штатною чисельністю не менш ніж 3 одиниці.

Внутрішня система якості освіти у ЗДО – сукупність умов, процедур та заходів у ЗДО, що забезпечують ефективність освітніх і управлінських процесів, які безпосередньо впливають на якість освітнього процесу, формування ключових компетентностей дітей раннього та дошкільного віку, сприяють всебічному розвитку особистості.

Вплив педагогічний – важлива складова частина процесу виховання, яка полягає у щоденному систематичному впливі вихователя як особисто, так і через організацію колективного життя дітей.

Громадське самоврядування у сфері освіти – це право учасників освітнього процесу та громадських об’єднань, інших інститутів громадянського суспільства, установчими документами яких передбачена діяльність у сфері освіти та/або соціального захисту осіб з особливими освітніми потребами, вирішувати

питання у сфері освіти як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування, брати участь в управлінні закладом освіти, місцевими і державними справами у сфері освіти з питань, що належать до їх компетенції.

Департамент – структурний підрозділ, що утворюється для виконання основних завдань високого ступеня складності (багатогалузовість, багатофункціональність), координації роботи, пов'язаної з виконанням таких завдань, за умови, що в його складі буде не менш як 2 управління.

Державний нагляд (контроль) – діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища (Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», ст. 1).

Державний стандарт дошкільної освіти – документ, що містить перелік і опис згрупованих за освітніми напрямками результатів навчання і компетентностей, які набуваються вихованцями впродовж здобуття дошкільної освіти;

Державно-громадське управління у сфері освіти – це взаємодія органів державної влади, органів місцевого самоврядування з громадськими об'єднаннями, іншими інститутами громадянського суспільства з метою прийняття ефективних управлінських рішень та задоволення суспільних інтересів у сфері освіти.

Дискусія (лат. *розгляд, дослідження*) – а) публічне обговорення будь-якого спірного питання або проблеми; б) відкритий діалог, зіставлення різних точок зору, колективний пошук відповідей на поставлені запитання. Це діалог-суперечка, колективний інтелектуальний пошук істини. Під час дискусії відбувається активний обмін думками, ідеями, гіпотезами.

Диспут (лат. *міркую, сперечаюсь*) – публічна суперечка на наукові, літературні та інші теми. В основі диспуту лежить інформаційно-пізнавальна суперечність.

Дитиноцентризм – це особистісно орієнтована модель навчання та виховання, що передбачає максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів, забезпечення морально-психологічного комфорту.

Діалог – форма усного мовлення; розмова двох осіб. Методичний діалог – складова частина будь-якої форми методичної роботи, яка має теоретичне домашнє завдання. Методичний діалог може вестися між керівником-семінару і слухачами тощо.

Ділова гра – спеціально організована й педагогічно керована діяльність, що імітує реальну педагогічну ситуацію. Прикладом ділових ігор можуть бути такі: вибори керівника ЗДО, педагогічна рада, батьківські збори тощо.

Доступність дошкільної освіти – сукупність гарантованих прав і можливостей для їх реалізації з урахуванням індивідуальних особливостей, потреб і можливостей кожної дитини у здобутті дошкільної освіти.

Дошкільна освіта – процес і результат всебічного розвитку, виховання, навчання, соціалізації дітей та формування у них необхідних життєвих навичок і компетентностей до початку здобуття початкової освіти.

Дошкільний підрозділ – структурний підрозділ юридичної особи, основним видом діяльності якого є освітня діяльність у сфері дошкільної освіти;

Евристична бесіда (гр. *знаходж*) – форма навчання, яка ґрунтується на запитаннях і відповідях. При цьому знання подаються не у готовому вигляді, а через вміло поставлені запитання, що стимулюють пізнавальнодослідницьку і мислительну діяльність.

Екскурсії (лат. *подорож*) – форма освітньо-виховної роботи з дітьми (або педагогічними кадрами), яка передбачає організований вихід за межі закладу для вивчення явищ (питання чи проблеми) в природних умовах.

Заклад дошкільної освіти (ЗДО) – заклад освіти, що забезпечує реалізацію права дитини на здобуття дошкільної освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність продовжувати освіту.

Ігрова компетентність – це здатність дитини до вільної, емоційно насиченої, спонтанної активності з власної ініціативи, в якій реалізується можливість застосування наявних і освоєння нових знань та особистісного розвитку через прагнення дитини до участі в житті дорослих шляхом реалізації інтересів в ігрових та рольових діях в узагальненій формі.

Індивідуальна науково-методична робота – усвідомлена, цілеспрямована, планомірна та безперервна робота педагогів щодо вдосконалення їхньої теоретичної і практичної підготовки, необхідної для практичної діяльності.

Індивідуальна програма розвитку – документ, що забезпечує індивідуалізацію навчання особи з особливими освітніми потребами, закріплює перелік необхідних психолого-педагогічних, корекційних потреб/послуг для розвитку дитини та розробляється групою фахівців з обов'язковим залученням батьків дитини з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання.

Інклюзивна освіта – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

Інформаційно-комунікаційні (цифрові) технології дистанційного навчання – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до електронних освітніх ресурсів з навчальних предметів (інтегрованих курсів), а також забезпечення організації та супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі мережі Інтернет.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Консультація – порада, пояснення з будь-якого питання. Проводиться у формі співбесіди (індивідуальної чи групової) за певним графіком або при потребі. Консультація сприяє кращому усвідомленню і засвоєнню важких і незрозумілих понять, доповнює і збагачує знання.

Контроль – це функція управління, що спрямована на інформування про стан об'єкта; використовується для запобігання негативним результатам; процедура регулярна, систематична та своєчасна. Розрізняють контроль поточний, коли перевіряється й оцінюється певний стан роботи, і контроль завершальний, заключний, коли діяльність оцінюють за кінцевими результатами. Розрізняють контроль тематичний – це контроль метою якого є залучення уваги колективу до окремих завдань дидактичного, методичного, виховного характеру, які в ЗДО розв'язуються не досить успішно; вивчення виконання програми за конкретними розділами для виявлення рівня роботи ЗДО за завданнями, визначеними в річному плані; фронтальний – контроль, метою якого є всебічна перевірка діяльності як вихователя окремо, так і ЗДО у цілому; оперативний – виявлення стану роботи педагогічного колективу та окремих вихователів на певному етапі; порівняльний – контроль, який дозволяє порівняти результати роботи вихователів за різними напрямками програми.

Круглий стіл – форма обміну думками з певної проблеми.

Лекторії (для вихователів, батьків) – форма роботи, яка полягає в організації публічної пропаганди знань з конкретних педагогічних або інших проблем.

Лекційний метод-метод викладання, який полягає у системному викладі розділу науки або навчального курсу.

Маркетингова діяльність закладу освіти – діяльність, спрямована на вивчення запитів (пропозицій) споживачів та їх формування у майбутньому на основі надання й отримання освітніх послуг з метою розвитку особистості споживача й піднесення освіти як соціальної цінності.

Медіаграмотність – рівень медіа-культури, який стосується вміння користуватися інформаційно-комунікаційною технікою, виражати себе та спілкуватися за допомогою медіа-засобів, свідомо сприймати й критично тлумачити інформацію, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіа-джерелами, осмислювати владні відносини, міфи й типи контролю, які вони культивують.

Методика – складник педагогічної науки, взаємопов'язаний сукупністю засобів, способів, форм, методів і прийомів, їх позитивного впливу на особистість того, хто навчається.

Методика навчання – галузь педагогічної науки, яка представляє окрему теорію навчання. Її суть полягає у сукупності різноманітних методів і методичних прийомів, що використовуються при подачі будь-яких знань.

Методична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної – це інтегральна особистісна характеристика майбутнього вихователя, що інтегрує фахову обізнаність з теоретичними, методичними засадами та змістом фахових методик, інноваційними технологіями, засобами, способами, формами, методами і прийомами організації освітнього процесу у ЗДО, здатністю до творчої методичної роботи з дітьми дошкільного віку.

Методична підготовленість майбутніх вихователів – цілеспрямований процес набуття здобувачами освіти науково-теоретичних (методологічних, психологічних, педагогічних, методичних) знань та практичних методичних умінь і навичок, що дозволяє майбутнім вихователям здійснювати кваліфіковано методичну роботу з дітьми у закладі дошкільної освіти

Методична робота вихователя ЗДО – систематична індивідуальна діяльність суб'єкта освітньо-виховного процесу ЗДО, спрямована на вдосконалення набутих фахових теоретико-методологічних знань, практичних умінь і навичок та здатності використання інтерактивних методів, інноваційних технологій у роботі з дітьми; відповідає професійному статусу «вихователька», передбачає підвищення кваліфікації, педагогічної майстерності, самоорганізацію, саморозвиток, самовдосконалення, прагнення до набуття фахово-методичної грамотності.

Методична система підготовки майбутніх вихователів в умовах ЗВО – сукупність методологічних, теоретичних і методичних освітніх компонентів,

що утворюють єдину цілісну функціональну структуру, зорієнтовану на методичну підготовку та підготовленість майбутніх вихователів до методичної роботи у ЗДО.

Методичний діалог – складова частина будь-якої форми методичної роботи, яка має теоретичне домашнє завдання. Методичний діалог може вестися між керівником-семінару і слухачами тощо.

Методичний фестиваль – форма методичної роботи, яка спрямована на широкий обмін методичними напрацюваннями серед педагогів міста, району, області тощо.

Методичні об'єднання педагогічних працівників – форма організації методичної роботи здебільшого з обміну досвідом, що слугує для підвищення фахової кваліфікації.

Міністерство освіти і науки України – головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах освіти й науки, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

Модель інтегрованих соціальних послуг – модель, яка передбачає спільну роботу різних підрозділів та служб соціальної сфери, що перетворює їх на єдину, злагоджену систему. Вона спрямована на покращання співпраці між ними та створення партнерства, за якого різні установи мають змогу розвиватися та досягати спільних цілей. Інтеграція не означає злиття соціальних служб. Одним із індексів, які дозволяють оцінити рівень надання соціальних послуг для вразливих груп населення в громаді, є рівень забезпечення доступу до дошкільної освіти.

Моніторинг (лат. *той, хто наглядає, спостерігає*) – в освіті: спостереження за освітнім і виховним процесами з метою виявлення їх відповідності бажаному результату чи попереднім припущенням

Навчальна програма – документ, що визначає послідовність досягнення результатів навчання з предмета (курсу), опис його змісту та видів освітньої діяльності вихованців із зазначенням орієнтовної кількості годин, необхідних на їх провадження, та затверджується педагогічною радою закладу освіти

Науково-методична тема (проблема) – питання чи комплекс питань, які об'єктивно виникають в організації освітнього процесу і розв'язок яких передбачає суттєвий практичний і теоретичний інтерес.

Неформальна освіта – освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присудженням професійних та/або часткових освітніх кваліфікацій.

Освітній омбудсмен – посадова особа, на яку Кабінетом Міністрів України покладається виконання завдань щодо захисту прав у сфері освіти, забезпечення належних умов для реалізації права особи на освіту.

Освітня програма – документ, що містить комплекс освітніх компонентів за всіма освітніми напрямками державного стандарту, реалізація яких має забезпечити досягнення вихованцями визначених цією програмою очікуваних результатів навчання і компетентностей.

Парціальна програма – документ, що містить комплекс освітніх компонентів у межах одного або декількох освітніх напрямів державного стандарту, реалізація яких має забезпечити досягнення вихованцями визначених такою програмою очікуваних результатів навчання і компетентностей.

Педагогіка співробітництва – сутність педагогіки співробітництва полягає в демократичному й гуманному ставленні до дитини, забезпеченні їй права на вибір, на власну гідність, повагу, права бути такою, якою вона є, а не такою, якою хоче її бачити педагог. В основу підходу покладено демократизацію та гуманізацію взаємин між педагогом і дитиною, оптимістичний погляд на людину, зміну характеру взаємодії. Педагогіка співробітництва визначає демократичний спосіб співпраці педагога й дитини, який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довір'я, доброзичливе ставлення й взаємну вимогливість.

Педагогічна задача – це модель типової ситуації, що виникає у реальній практиці педагога, один із засобів встановлення зв'язку між педагогічною теорією і педагогічною практикою.

Педагогічна рада – а) постійно діючий дорадчий колегіальний орган, на засіданнях якого розглядаються та обговорюються актуальні питання функціонування ЗДО, розробляються і приймаються колективні управлінські рішення; б) важлива форма роботи з педагогічними кадрами, під час проведення якої дається аналіз освітньо-виховного процесу або його окремих напрямів, визначаються через усунення виявлених недоліків, обговорюються важливі педагогічні проблеми.

Підвищення кваліфікації – система заходів, спрямованих на розширення наукового і педагогічного кругозору педагогічних працівників, удосконалення їхньої практичної діяльності.

Поліпшування якості – складова управління якістю, зосереджена на збільшенні здатності виконувати вимоги щодо якості. Вимога – це норми, правила, яким хто-, що-небудь повинні підлягати.

Політика у сфері якості – наміри та спрямованість закладу, офіційно сформульовані та пов'язані з якістю.

Прес-конференція – методичний захід, в основі якого лежать комунікативні уміння. За своєю структурою складається з усного виступу, чітких запитань і коротких лаконічних відповідей.

Програма – документ, що визначає основний зміст освітньо-виховної роботи у ЗДО з певних предметів, обсяг знань, умінь, навичок, які повинні засвоїти діти.

Психолого-педагогічний супровід – комплексна система заходів з організації освітнього процесу та розвитку дитини, передбачених індивідуальною програмою розвитку.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, цінності, особистісні якості, набуті у процесі розвитку, виховання, навчання, які дитина здатна продемонструвати під час або після здобуття дошкільної освіти.

Семінар – одна з форм підвищення кваліфікації й майстерності педагогічних кадрів ЗДО. Її мета – вдосконалення теоретичної і практичної підготовки вихователів відповідно до сучасних наукових досягнень у галузі дошкільної педагогіки й дитячої психології з урахуванням нових підходів до виховання та навчання дошкільників.

Соціально-педагогічний патронат – форма роботи з дітьми дошкільного віку, не охопленими дошкільною освітою. Спрямована на забезпечення права на безкоштовну дошкільну освіту дітей із несформованими соціальними компетенціями, а також дітей, які не відвідують заклад дошкільної освіти через проживання на великій відстані від нього.

Суб'єкт освітньої діяльності, що провадить освітню діяльність у сфері дошкільної освіти – юридична особа чи фізична особа - підприємець, яка провадить освітню діяльність у сфері дошкільної освіти.

Супервізія – професійна підтримка працівників, які надають освітні послуги, спрямована на підвищення їхньої професійної компетентності, подолання професійних труднощів, аналіз та усунення недоліків, вдосконалення організації роботи, стимулювання мотивації до роботи, дотримання етичних норм та стандартів надання соціальних послуг, запобігання виникненню професійного вигорання, забезпечення емоційної підтримки.

Територіальна доступність – сукупність умов, що сприяють забезпеченню права дитини на здобуття дошкільної освіти за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету у найбільш доступному і наближеному до її місця проживання закладі дошкільної освіти.

Територія обслуговування – адміністративно-територіальна одиниця (або її частина чи окремі будинки), визначена і закріплена відповідним органом місцевого самоврядування (уповноваженим ним органом) за комунальним закладом дошкільної освіти для забезпечення територіальної доступності.

Тести – короткі стандартизовані завдання, за якими проводяться дослідження розвитку здібностей, задатків та інших особистісних характеристик.

Тренінг – організаційна форма освітньо-виховної роботи, яка, спираючись на досвід і знання її учасників, забезпечує ефективне використання різних педагогічних методів за рахунок створення позитивної емоційної атмосфери в групі та спрямовується на отримання сформованих навичок і життєвих компетенцій. Використовуючи тренінгові технології, тренер сприяє рефлексії учасниками тренінгу отриманих знань, що мають трансформуватися через інтелект, досвід, емоційні переживання суб'єкта діяльності. Т. дозволяє вчитися без хвилювання. Мета будь-якого Т. полягає не в аналізі та інтерпретації проблем особистості з метою подальшого їх усунення або зміни мотивації поведінки, а в активному, свідомому навчанні бажаної поведінки.

Універсальний дизайн у сфері освіти – дизайн предметів, навколишнього середовища, освітніх програм та послуг, що забезпечує їх максимальну придатність для використання всіма особами без необхідної адаптації чи спеціального дизайну.

Управління – а) скоординовані дії щодо спрямування та контролювання діяльності закладу; б) структурний підрозділ одногалузевого або однофункціонального спрямування, до складу якого входить не менш як 2 самостійних відділи.

Управлінська компетентність – це наявність професійних знань та практичного досвіду в сфері управління закладом, організації колективної освітньої, методичної, наукової та суспільної діяльності.

Управлінські процеси закладу дошкільної освіти – якість управління системою освіти в конкретному закладі (налагодженість управлінських механізмів і модернізація управління; кваліфікація управлінських кадрів).

Якість дошкільної освіти – відповідність результатів навчання і компетентностей вихованців результатам, визначеним державним стандартом.

Якість освітньої діяльності – відповідність забезпечення, організації та реалізації освітнього процесу вимогам, встановленим законодавством, що забезпечує здобуття вихованцями якісної дошкільної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Ключкович Т., Козубовська І. Зарубіжний досвід дошкільного виховання (методичні рекомендації). Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2022. 33 с.
3. Макаренко С. І. Основи управління в галузі дошкільної освіти: навч-метод. посіб. : в 2 ч. Ч. 1. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2021. 220 с.
4. Мартинець Л. А. Управлінська діяльність керівника навчального закладу: навчальний посібник. Вінниця, 2018. 196 с.
5. Навчально-методичний посібник з курсу «Організація і керівництво дошкільною освітою в Україні» частина 1 для студентів напряму 012 «Дошкільна освіта» / укл. Степанова Т.М., Вдовиченко Р.П., Курчатова А.В. Миколаїв: МНУ ім. В.О. Сухомлинського, 2019. 228 с.
6. Степанова Т., Курчатова А. Організація і керівництво дошкільною освітою в Україні: навч.-метод. пос. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2018. 236 с.

Навчальне видання
Можна використовувати в мережному режимі

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ДОШКІЛЬНОЮ ОСВІТОЮ

Навчально-методичний посібник для підготовки фахівців
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Дошкільна освіта
спеціальності 012 Дошкільна освіта
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Електронне видання

Об'єм даних 1,5 Мб. Ум. друк. арк. – 11,04.
Зам. № 257.

Видавець і виготовлювач ФОП Панькова А. С.,
вул. Симона Петлюри, 30б, м. Кам'янець-Подільський,
Хмельницька обл., 32302
Тел. (067) 381 29 43
E-mail: aksiomaprint@ukr.net
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6561 від 28.12.2018 р.